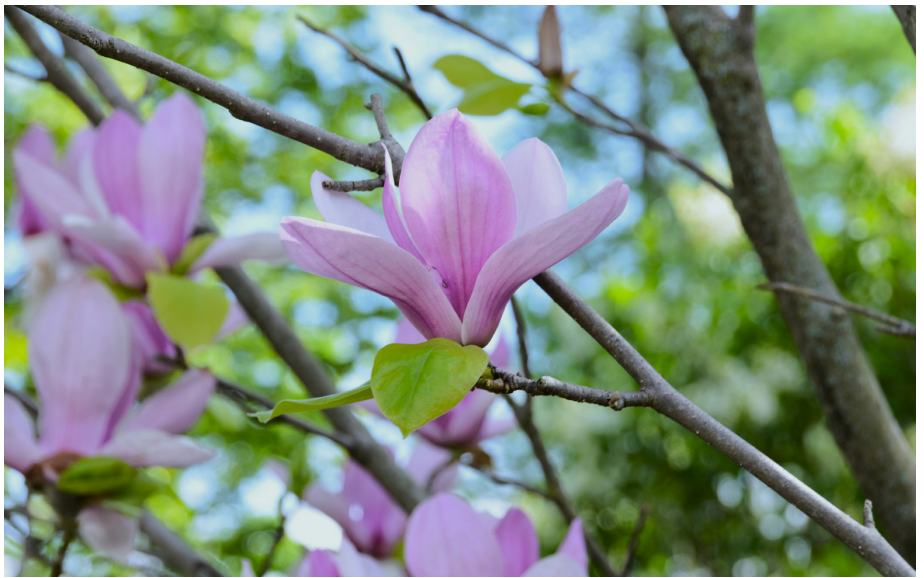
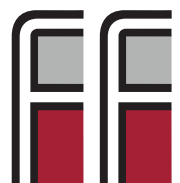

Årsberättelse 2024

Finansbolagens Förening
Finansbolagens Service - FF AB

Finansbolagens Förening
Finansbolagens Service – FF AB (*utgivare*)

Årsberättelse 2024

Finansbolagens Förening • Finansbolagens Service – FF AB ...	2
Förord	
Medlemmar	3
Medlemsföretag	
Associerade företag	
Organisation	5
Kansli	
Styrelse	
Presidiet	
Valberedning	
Arbetsgrupper	
Internationell representation	
Svenska organisationer och myndigheter	7
Departement, myndigheter och organisationer	
Finansbolagen under året	8
Årsmöte/bolagsstämma och informationsmöten	
Utbildningar och kurser	
Ett axplock ur ärenden 2024	
Utredningar och remisser	
Finansbolagens spelregler	12
Lagstiftning	
Tillsyn	
God sed i finansbolag	
Internationella konventioner	
Riktlinjer och rekommendationer	
EU-förordningar	
Europeiska tillsynsmyndigheter – riktlinjer och rekommendationer	
Statistik	32
Tabellförteckning	

Förord

Finansbolagens Förening bildades år 1960 och är en branschorganisation för finansbolag, det vill säga företag som bedriver finansieringsrörelse som kreditmarknadsföretag eller bank, finansiellt institut, konsumentkreditinstitut eller annan finansiell verksamhet.

Medlemsföretagen bedriver finansieringsverksamhet med Finansinspektionens tillstånd eller med anmälningsskyldighet eller utan krav på tillstånd/anmälan. De finansbolag som har tillstånd enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse har rätt att finansiera sin verksamhet med inlåning från allmänheten.

Finansbolagen erbjuder sina finanstjänster direkt eller indirekt, exempelvis genom leverantör, och kombinerar ofta finansiering med rådgivning eller administrativ service. De huvudsakliga finanstjänsterna är leasing, avbetalning och factoring (fakturabelåning eller fakturaköp), betalningsförmedling, lån, konsument- och kontokortskrediter.

Med avseende på ägarförhållande, storlek och inriktning råder skilda förhållanden mellan olika medlemsföretag. Föreningen organiserar både välkända privatägda företag och industriägda företag. Bland de senare återfinns flera fordonstillverkarens finansbolag.

Som associerad till föreningen kan företag anslutas som, utan att bedriva finansieringsverksamhet, har intresse av att följa information och debatt på området.

Föreningens arbete bedrivs genom två juridiska personer. *Finansbolagens Förening* samlar branschen och verkar för en sund utveckling av etiska regler för medlemsföretagen. Föreningen är ideell och bedriver inte affärsverksamhet. *Finansbolagens Service – FF AB*, som bedrivs utan vinstsyfte, har till föremål för sin verksamhet att tillhandahålla medlemmar och associerade olika tjänster genom att arbeta med utredningar samt bedriva informationsverksamhet i juridiska, ekonomiska och andra frågor av betydelse för medlemmarnas verksamheter. FF/ Finansbolagen används nedan som gemensam beteckning för de båda juridiska personerna.

FINANSBOLAGENS FÖRENING
FINANSBOLAGENS SERVICE – FF AB
Drottninggatan 32, 11 tr., 111 51 STOCKHOLM
Tel.: 08-660 68 90
E-post: info@finansbolagen.se
www.finansbolagen.se

MEDLEMMAR

Medlemsföretag

Avida Finans AB	Box 38101 100 64 Stockholm	Tel. 08-564 201 00 www.avidafinance.com/sv/
BMW Financial Services Scandinavia AB	Box 775 191 27 Sollentuna	Tel 08-585 360 70 www.bmw.se/sv/avdelning/tjanster/finansiera/oversikt.html
BNP Paribas Leasing Solutions AB	Vendevägen 89 182 32 Danderyd	Tel 072-206 63 00 www.leasingsolutions.bnpparibas.se
DNB Bank ASA, filial Sverige	105 88 Stockholm	Tel 08-473 41 00 www.dnb.se
De Lage Landen Finans AB (DLL)	Box 7754 103 96 Stockholm	Tel 08-781 06 00 www.dllgroup.com/se/sv-se
Entercard Group AB	105 34 Stockholm	08-737 14 00 www.entercard.se
Euro Finans AB	Box 167 221 00 Lund	Tel 046-31 20 20 www.eurofinans.se
Express Bank, Sverige filial	Box 1171 164 26 Kista	Tel. 0770-17 77 70 www.sevenday.se
Göteborgs Stads Leasing AB	Box 1086 405 23 Göteborg	Tel 031-368 46 00 www.goteborg.se/wps/portal/start/kommun-och-politik/kommunens-organisation/bolag-och-styrelser/goteborgs-stads-leasing-ab
Ikano Bank AB	Box 31066 200 49 Malmö	Tel 0476-880 00 www.ikanobank.se
Jyske Finans Filial	Hyllie Boulevard 17 215 32 Malmö	Tel 08-502 585 00 www.jyskefinans.se
Lantmännen Finans AB	Box 30192 104 25 Stockholm	Tel 010-556 30 00 www.lantmannenfinans.se
Lea Bank AB *	Polhemsplatsen 5 411 03 Göteborg	Tel. 08-509 285 00 www.leabank.se
Mercedes-Benz Finans Sverige AB	Box 50521 202 50 Malmö	Tel 040-660 92 60 www.mercedes-benz.se/passenger-cars/finance/financing-leasing.html
Morrow Bank ASA (tidigare Komplett Bank ASA)	Postboks 448 1327 Lysaker Norge	08-403 096 00 www.morrowbank.se
Nordea Finance Equipment AS, Sverige filial (tidigare SG Finans)	L848 105 71 Stockholm	Tel 08-470 95 00 www.nordeafinance.se/foretag/produkter/maskinfinansiering/

* Ny medlem 2025

MEDLEMMAR

Nordic Finance Business Partner AB	Box 7373 103 91 Stockholm	Tel 08-588 180 00 www.nordicfinance.com
Santander Consumer Bank AS Norge, Sverige filial	FE 302 171 75 Stockholm	Tel. 08-559 510 00 www.santanderconsumer.se
Scania Finans AB	151 87 Södertälje	Tel 08-553 837 50 www.scania.se
Siemens Financial Services AB	Box 3094 169 03 Solna	Tel 08-730 79 75 www.siemens.se/finance
Svea Bank AB	169 81 Solna	Tel 08-735 90 00 www.svea.com/sv-se
Telia Finance AB	Stjärntorget 1 169 94 Solna	Tel 90 100 www.teliafinance.com
Thorn Svenska AB	Box 1315 171 25 Solna	020-24 24 24 www.thorn.se
Toyota Kreditbank GmbH Tyskland, Sverige filial	Box 1206 172 24 Sundbyberg	Tel 08-622 35 00 www.toyota.se
Toyota Material Handling Commercial Finance AB	Svarvargatan 8 595 81 Mjölby	Tel 0142-860 00 www.toyota-forklifts.eu
Volkswagen Finans Sverige AB	151 88 Södertälje	Tel 08-553 868 00 www.vwfs.se

Associerade företag

IBM Svenska AB	164 92 Stockholm	Tel 08-793 10 00 www.ibm.com/financing
Tellox Finansservice AB	Observatoriegatan 17 113 29 Stockholm	08-551 124 40 www.tellox.se
Vilja Solutions AB	Kungsgatan 26 111 35 Stockholm	010-303 44 00 www.viljasolutions.com

ORGANISATION

Kansli

Lars Zacharoff – *advokat och VD **

Per Holmgren – *advokat ***

Mikaela Moen – *jurist*

Raili Kyyrönen – *ekonomi*

Ylva Nordlander – *assistent*

** VD t.o.m. 2024*

*** ny VD fr.o.m. 2025*

Tel. 08-660 68 90

E-post info@finansbolagen.se

Webbplats www.finansbolagen.se

Besöksadress Drottninggatan 32, 11 tr., 111 51 Stockholm

Styrelse

Jonas Elfridsson, Lantmännen Finans AB, Stockholm – *ordförande*

Magnus Segerdahl, De Lage Landen Finans AB, Stockholm – *vice ordförande*

Jan Haglund, Entercard Group AB, Stockholm – *ordinarie ledamot*

Henrik Orrling, Scania Finans AB, Södertälje – *ordinarie ledamot*

Jonas Vestlund, Thorn Svenska AB, Solna – *ordinarie ledamot*

Lars Zacharoff, Finansbolagens Förening, Stockholm – *ordinarie ledamot – VD*

Robert Erkers, Toyota Kreditbank GmbH Tyskland, Sverige filial, Sundbyberg – *ordinarie ledamot*

Patrik Lindroth, Volkswagen Finans Sverige AB, Södertälje – *ordinarie ledamot*

Fredrik Wijkström, Siemens Financial Services AB, Solna – *ordinarie ledamot*

Sanna Augustsson, Telia Finance, Solna – *ordinarie ledamot*

Kenny Cross, Nordic Finance Business Partner AB – *suppleant*

Presidiet

Jonas Elfridsson, Lantmännen Finans AB, Stockholm – *ordförande*

Magnus Segerdahl, De Lage Landen Finans AB, Stockholm – *vice ordförande*

Lars Zacharoff, Finansbolagens Förening, Stockholm – *VD*

Valberedning

Peter Lindgren – *ledamot (sammankallande)*

Bengt Löwgren – *ledamot*

Andreas Sethson – *ledamot*

Arbetsgrupper

En stor del av FF:s arbete sker i arbetsgrupper med representanter från medlemsföretagen. Ordinarie arbetsgruppsmöten äger rum ungefär fyra gånger per år för respektive arbetsgrupp, men även extrainsatta möten hålls vid behov. På arbetsgruppsmöten tas aktuella frågor upp. Arbetsgrupperna bereder frågor och bistår styrelsen i dess arbete.

Arbetsgruppen för regelverk och juridik

Arbetsgruppen för regelverk och juridik behandlar övergripande regelverksfrågor. Information om nya regelverk och regelverksförändringar behandlas. Remisser från riksdag, Regeringskansliet, myndigheter, domstolar och de europeiska organisationerna tas upp och föreningens remissvar går igenom. Under arbetsgruppens ämnesområde faller bland annat frågor rörande sakrätt, associationsrätt, rörelseregler, revision, redovisning, obestandsfrågor, skatt, konsumentkrediter, kreditsäkerhet och sekretessfrågor.

Arbetsgruppen för compliance, risk och kapitalkrav

I gruppen behandlas frågor om praktisk tillämpning av regelverk och processer kopplade till compliance, riskhantering, kapitaltäcknings- och likviditetskravsfrågor. Tillämpningsfrågor om penningtvätt och finansiering av terrorism samt om konsumentkrediter och kapitaltäckning behandlas också.

Arbetsgruppen för fordonsfrågor

I denna arbetsgrupp behandlas fordonsrelaterade frågor med anknytning till finansiering. Arbetsgruppen har till uppgift att bevaka de fordonsfinansierande medlemsföretagens intresse hos lagstiftare och myndigheter bland annat vad gäller leasing, avbetalning och bedrägerier.

Säkerhetsgruppen

I Säkerhetsgruppen diskuteras brottslighet avseende fordon, båtar, maskiner med mera, och vilka åtgärder som kan vidtas för att förebygga och ingripa vid stölder och bedrägerier. Gruppen består av företrädare för de fordonsfinansierande företagen, försäkringsbranschen samt bilhandels- och biluthyrningsbranschen (Finansbolagens Förening, Svenska Bankföreningen, Larmtjänst, Motorbranschens Riksförbund och Biluthyrarna Sverige). Samråd sker med bland andra Transportstyrelsen, Polismyndigheten och Kronofogdemyndigheten.

Övriga grupper

Utöver ovan nämnda grupper sker arbete i mer eller mindre fasta grupper tillsammans med andra organisationer och myndigheter. Exempel på sådana samarbeten är FF:s arbete inom Svenska Institutet mot Penningtvätt (SIMPT) och branschsamarbetet med Finansinspektionen (FI).

Internationell representation

Eurofinas och Leaseurope

FF är representerad i de europeiska finansbolagsorganisationerna [Eurofinas](#) och [Leaseurope](#).

Eurofinas, *the European Federation of Finance House Associations*, bevakar europeiska medlemsorganisationers intressen inom konsumentkreditområdet. FF är den enda svenska medlemsorganisationen i Eurofinas.

Leaseurope, *the European Federation of Leasing Company Associations*, bevakar intressen inom leasing- och hyrbilsindustrin för sina medlemsorganisationer. Representationen i Leaseurope fördelas mellan medlemsföretagen i Finansbolagens Förening och Svenska Bankföreningen.

Norden och Baltikum

Finansbolagen i Danmark, Estland, Finland, Lettland, Norge och Sverige har erfarenhetsutbyten och samarbete i gemensamma frågor. Bland annat deltar FF i Nordisk-Baltiska Finansföreningens möten.

Departement, myndigheter och organisationer

FF är remissinstans för departement, främst Finans- och Justitiedepartementen, samt myndigheter som exempelvis Finansinspektionen och Konsumentverket. FF medverkar också fortlöpande i arbets- och referensgrupper i en mängd olika sammanhang.

Allmänna Reklamationsnämnden (ARN)

FF är representerad i ARN:s bankavdelning.

Finansinspektionen (FI)

FF är remissinstans i ärenden som berör medlemsföretagens verksamheter och deltar som expert i de referensgrupper FI tillsätter när nya allmänna råd eller föreskrifter tas fram. FF träffar med jämna mellanrum FI för informations- och erfarenhetsutbyte som rör branschen.

Insolvensrättsligt Forum

FF är en av huvudmännen för Stiftelsen Insolvensrättsligt Forum och är representerad i dess styrelse. Stiftelsen arrangerar vartannat år ett forum för belysning och diskussion av aktuella insolvensrättsliga frågor. Nästa ordinarie forum äger rum i maj 2026.

Integritetsskyddsmyndigheten (IMY)

FF är remissinstans men har även olika kontakter med IMY. FF har tidigare för ett antal medlemsföretags räkning ansökt om möjlighet att kontrollera mot sanktionslistor, vilket beviljades genom beslut. IMY remitterade under 2023 ett föreskriftsförslag om att ersätta ordningen med ansökningar och beslut. Den 27 september fattade IMY beslut om föreskriften 2024:1 – *Integritetsmyndighetens föreskrifter om behandling av personuppgifter som rör lagöverträdelse*. FF:s synpunkter om att IMY skulle tydliggöra att även finansiella institut omfattas av föreskriften tillgodosågs.

International Chamber of Commerce (ICC) Sverige

FF är med i ICC Sverige vars arbete syftar till att tillvarata det svenska näringslivets intressen inom Internationella Handelskammaren, ICC, näringslivets världsorganisation. Självreglering genom uppförandekoder som sätter etiska standarder är ett av denna världsorganisationens huvudsyften.

Konsumentverket (KOV)

FF träffar KOV regelbundet. Bland annat anordnar FF samverkansmöten med KOV en gång per år, där aktuella konsumentkreditfrågor tas upp.

Kronofogdemyndigheten (KFM)

FF har kontakt med KFM i aktuella frågor.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)

FF har kontakt med MSB i aktuella frågor.

Näringslivets Delegation för Marknadsrätt (NDM)

FF deltar i NDM som är en samrådsorganisation inrättad av ett tjugotal näringslivsorganisationer för egenåtgärder med mera inom näringsrättens område. Inom

ramen för NDM anordnas även samverkansmöten med KOV/Konsumentombudsmannen.

Näringslivets Regelnämnd (NNR)

FF deltar i NNR vars uppgift är att verka för att offentlig normgivning ska vara ändamålsenlig och inte mer omfattande än vad som är påkallat.

Polismyndigheten

FF för en dialog med Polismyndighetens olika enheter, exempelvis Polisens nationella operativa avdelning (NOA). FF:s medlemmar får därifrån, via FF, inbjudningar till workshops, webinarier, med mera.

Riksbanken (RB) och Riksgälden (RG)

FF är remissinstans i ärenden som berör RB, bland annat deras föreskrifter och statistikinsamling. FF är remissinstans i ärenden som berör RG och möten sker vid behov.

Skatteverket (SKV)

FF har kontakt med SKV i olika frågor som berör FF:s medlemmar angående bland annat *Ett konto* och *Me-kanismen* (konto- och värdefackssystem).

Statistikmyndigheten (SCB)

Statistikfrågor kring institutens rapportering tas upp med SCB. SCB sammanställer bland annat den så kallade finansmarknadsstatistiken på uppdrag av Riksbanken. SCB bidrar årligen med underlaget till statistikavsnittet i slutet av FF:s årsberättelse.

Svenska Bankföreningen (SBF)

För diskussion av särskilt aktuella och angelägna ärenden sammanträffar FF med SBF. Gemensamma möten med olika myndigheter hålls angående olika sakfrågor, och i frågor där föreningarnas intressen sammanfaller har gemensamma framställningar gjorts. Viss statistik sammanställs i samarbete och genom samägda *Association of Swedish Finance Houses* (AFINA) är de bägge föreningarna medlemmar i Leaseurope.

Svenska Institutet mot Penningtvätt (SIMPT)

SIMPT bildades 2016 av branschorganisationerna inom den finansiella sektorn. Syftet med SIMPT är att ta fram vägledningar för hur reglerna om åtgärder mot penningtvätt ska tillämpas i praktiken av finansiella företag. Vägledningarna tas gradvis fram i en fortgående process. Den första vägledningen lanserades i slutet av 2020. Genom SIMPT tar branschen ett gemensamt ansvar för viktiga frågor och bidrar till en tydligare och effektivare tillämpning av regelverket på området. FF och SBF har inom SIMPT även inrättat en särskild arbetsgrupp för finansbolagsfrågor.

Transportstyrelsen (TS)

FF för en dialog med TS. Frågor rörande TS tas primärt upp i Säkerhetsgruppen och berör bland annat registreringsfrågor ur finansbolagens perspektiv.

Årsmöte/bolagsstämma och informationsmöten

Årsmöte/bolagsstämma

FF:s årsmöte och bolagsstämma 2024 ägde rum den 15 maj på hotell Haymarket by Scandic, Hötorget, Stockholm. Vid årsmötet/bolagsstämman valdes ledamöter och suppleanter i föreningens respektive servicebolagets styrelser.

Informationsmöten

FF anordnar två informationsmöten per år, ett på våren och ett på hösten. Deltagare är representanter för medlemsföretagen, företrädare för myndigheter och departement samt riksdagsledamöter, vilka träffas för att diskutera relevanta branschfrågor och nätverka.

Vårens informationsmöte och erfarenhetsutbyte gick av stapeln den 15 maj, i anslutning till årsmötet. Inbjudna föredragshållare var *Thomas Eisensee*, forskningschef på Konjunkturinstitutet, som i sitt anförande "Hur utvecklas lågkonjunkturen?" redogjorde för det aktuella ekonomiska läget i Sverige. Därefter höll *Gabriella Göransson*, VD på UC, presentationen "Aktuellt inom kreditgivning" om utvecklingen av företagens och konsumenternas krediter. I presentationen "EU:s nya IT- och cybersäkerhetsregelverk DORA – påverkan, insikter och status" gav *Johan Lindfors*, senior konsult på PwC Sverige, exempel på hur företagen kan arbeta för att implementera DORA. Slutligen talade *Tommy Letzén*, VD för Motorbranschens Riksförbund, om utvecklingen i fordonsbranschen under rubriken "Fordonsbransch i förändring".

Höstens informationsmöte och erfarenhetsutbyte ägde rum den 5 december på hotell Haymarket by Scandic, Hötorget, Stockholm. Inledande föredragshållare var vice riksbankschef *Anna Seim* som talade om penningpolitik, finansiell stabilitet och neutral ränta under rubriken "Det ekonomiska läget i Sverige och i vår omvärld". Därefter berättade *Emilia Högquist*, hållbarhetschef, samt *Åsa Wallin Nilsson*, senior jurist, båda på FI, under rubriken "CSRD: FI:s reflektioner och tillsyn" om FI:s arbete kring EU-direktivet CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive) vilket reglerar hur vissa företag ska rapportera information om hållbarhet i sin årsredovisning. *Mattias Goldmann*, VD på 2030-sekretariatet, gav en omvärldsanalys med konkreta tips för finansbranschen under rubriken "Trump, Tidö, transporterna – vart är vi på väg?" innan det var dags för *Rafael Alarcón Abeti*, Senior Director, Financial Services & Sustainability, Leaseurope, att redogöra för hur den europeiska leasingbranschen påverkas av införlivandet av Basel

IV (beräkning av kapitalkrav) i EU:s kapitaltäckningsförordning CRR, under rubriken "The European implementation of Basel IV and its implications for lessor's capacity to finance the real economy and the green transition".

Säkerhetsgruppens årliga informationsmöte

Den 17 oktober anordnade Säkerhetsgruppen sitt årliga informationsmöte, i Nordeas lokaler på Kungsholmen. Denna gång var temat preventiva åtgärder för att motverka brott.

Först ut av talarna var *Hasse Lewicki* från Fordonskonsult som gav aktuella exempel på problemet med oregistrerade maskiner. Därpå följde *Mats Carlsson* från Larmtjänst som gav deltagarna aktuell statistik över fordonsstölderna samt informerade om nya trender inom detta område. *Roar Sörensen*, från det norska maskinregistret Sentralregisteret, och *Jan Sandberg*, representant för MaskinLeverantörerna, redogjorde för planerna på en svensk version av ett maskinregister. Därefter presenterade *Mikael Lindgren*, sakkunnig vid Samverkan Mot Brottslighet (SMT) på Tullverket, myndighetens brottsförebyggande arbete gällande bland annat utförsel av fordon.

Utbildningar och kurser

FF erbjuder olika typer av utbildningar till sina medlemmar utifrån deras behov. Inventeringar av utbildningsbehov görs årligen och kurser tillhandahålls. Vanligtvis sker utbildningarna i kansliets lokaler.

Ett axplock ur ärenden 2024

Möten med Finansinspektionen (FI)

FF har under 2024 fört en aktiv dialog med FI i ärenden som påverkar medlemsföretagen. Bland annat har FF medverkat på referensgruppsmöten i pågående föreskriftsprojekt. FF träffar, tillsammans med övriga branschorganisationer i SIMPT, FI:s chefsjurist vår och höst. I mötena deltar även bankenheten på Finansdepartementet.

EU-kommissionens förslag till nytt direktiv om konsumentkrediter (CCD)

Under sommaren 2021 remitterades EU-kommissionens förslag till nytt konsumentkreditdirektiv. FF har lämnat skriftliga synpunkter till departement och har ingått i departementets referensgrupp. FF har samverkat aktivt i Eurofinas och Leaseurope i ärendet. Direktivet beslutades och publicerades i oktober 2023. FF följer den svenska implementeringen och har lämnat synpunkter på utredningens betänkande. En lagrådsremiss och därefter proposition väntas under 2025. FF har under 2024 lämnat synpunkter på flera andra förslag som berör konsumentkrediter, bland andra *Ett stärkt konsumentskydd på kreditmarknaden*, *Ett nytt förbud mot spel på kredit* och *Avtrappat ränteavdrag för vissa lån*.

Samverkan med Konsumentverket

Regeringen har som uttalat mål att genomföra förbättringar inom konsumentområdet varför olika utredningar tillsatts och förslag presenterats. Konsumentverket (KOV) arbetar aktivt med att stärka konsumentskyddet. FF träffar KOV regelbundet för att utbyta erfarenheter och föra en dialog kring aktuella frågor om konsumentkrediter, marknadsföring av krediter, kreditprövningar, privatleasing med mera. Under 2024 hölls ett samverkansmöte.

Samverkan med Transportstyrelsen

FF och Svenska Bankföreningen (SBF) har en dialog med Transportstyrelsen (TS) och möten hålls vanligtvis årligen, där frågor av intresse för medlemsföretag som leasar ut och finansierar fordon, båtar och maskiner tas upp. Aktuella frågor är bland annat fordonsrelaterade skulder, fordon som olovligen försvinner utomlands, samt ett framtida register för båtar respektive arbetsmaskiner. FF och SBF har sedan många år en expertgrupp som för en dialog med TS kring ett antal prioriterade frågor.

Regelförenklning

FF arbetar aktivt för enklare regler i olika sammanhang, exempelvis i Näringslivets Regelnämnd (NNR) där FF är medlem. Regelförenklingsfrågorna har genom mångårigt aktivt arbete från näringslivets sida kommit allt högre upp på den politiska dagordningen vilket är positivt. Regeringen har infört ett förenklingsråd och ett implementeringsråd, delvis

efter dansk förebild. Förenklingsrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket som arbetar för att minska företagens regelbörda och administrativa kostnader. Rådet ska bland annat föreslå hur befintliga svenska regelverk kan förenklas. Implementeringsrådet ska lyfta ett företagsperspektiv tidigt i EU-processen och verka för att EU-lagstiftning inte ska genomföras över miniminivå i Sverige. Syftet är att minska företagens regelbörda, administrativa kostnader och andra fullgörandekostnader som uppstår till följd av kommande, nya och ändrade EU-rättsakter. Det avgörande blir dock vilka praktiska resultat som uppnås och där blir NNR:s fortsatta arbete en viktig blåsampa.

Penningtvätt

Erfarenhetsutbyte inom Anti-Money Laundering

FF har inom ramen för arbetsgruppen för compliance, risk och kapitalkrav behandlat Anti-Money Laundering (AML)-reglerna och hur reglerna ska tillämpas i praktiken. FF lämnade bl.a. under 2024 synpunkter till FI med anledning av förslag till ändringar i FI:s föreskrifter. FF lämnade under 2024 även synpunkter på förslag om straffansvar för den som bedriver finansiell verksamhet utan tillstånd eller registrering.

Svenska institutet mot penningtvätt (SIMPT)

FF deltar i finansbranschens arbete med att ta fram en vägledning inom penningtvättsområdet. [SIMPT](#) är en svensk motsvarighet till brittiska the Joint Money Laundering Steering Group (JMLSG) och erbjuder verksamhetsutövarna konkreta åtgärder som ska vidtas i deras verksamheter. Lagstiftningen har tyvärr inneburit tillämpningssvårigheter varför en vägledning från SIMPT har välkomnats bland verksamhetsutövarna. Arbetet med vägledning har pågått sedan SIMPT bildades 2016 och vägledningen har, allt eftersom, utvecklats och fördjupats. Under 2024 påbörjades bl.a. arbetet med en uppdaterad version av vägledningen kring allmän riskbedömning för finansbolag, som var en av de första vägledningarna som togs fram inom SIMPT efter starten 2016. Den nya versionen kommer att antas under 2025.

Säkerhetsgruppen

Säkerhetsgruppen är ett forum för att diskutera brottslighet som drabbar leasade/finansierade objekt såsom fordon och maskiner, och vad som kan göras för att förebygga och ingripa mot denna typ av brottslighet. Gruppen består av företrädare för de fordonsfinansierande företagen, bilhandels- och biluthyrningsbranschen samt försäkringsbranschen. Till gruppen har även knutits företrädare för Polismyndigheten och Interpol. Samråd sker även med Bolagsverket, Åklagarmyndigheten, Tullverket, Ekobrottsmyndigheten, Transportstyrelsen och Kronofogdemyndigheten. Ett av de områden som gruppen

har identifierat som ett problem är fordonsbedrägerier av olika slag.

Gruppen arbetar även för att förbättra tillgången till olika informationskanaler. I samarbete med Larmtjänst har ett register tagits fram över eftersökta objekt finansierade av finansbolag och banker. I detta finns även en konsumentskyddsaspekt: Genom registret, som är publikt, kan en köpare lättare fullgöra sin undersökningsplikt.

Gruppen anordnade även detta år ett informationsmöte för de deltagande organisationernas medlemsföretag där deltagarna informerades om aktuella frågor inom brottslighet, med mera.

Internationella möten i bland annat Eurofinas och Leaseurope

FF arbetar aktivt för att föra fram branschens synpunkter på europeisk nivå. FF är genom sina medlemmar representerad i Leaseuropes och Eurofinas respektive styrelser och arbetsgrupper.

I en tid då allt fler regleringsinitiativ utgår från EU är det europeiska samarbetet särskilt värdefullt för att påverka utformningen av förslagen redan i planeringsstadiet. Härigenom kan även FF på ett tidigt stadium hålla medlemsföretagen informerade om olika planerade regleringsåtgärder.

Möten i ämnesspecifika frågor

Under året ägde även möten rum för FF:s medlemmar kring ett antal ämnesspecifika frågor, till exempel kommande kassakrav/krav på för Riksbanken gratis inlåning från kreditinstituten.

Maskinregister

Frågan om att införa ett maskinregister var ett huvudsakligt tema under Säkerhetsgruppens informationsmöte hösten 2021. Den utredning som Transportstyrelsen gjorde 2022 kom dock inte att remitteras och 2023 meddelade regeringen att man inte avsåg gå vidare med förslaget, utan hänvisade till att ett register var en fråga för näringslivet att lösa på liknande sätt som i Norge där en stiftelse driver ett maskinregister. FF har haft löpande kontakt med branschföreningen MaskinLeverantörerna kring det fortsatta arbetet att få till ett maskinregister. Frågan om ett maskinregister uppmärksammades återigen under Säkerhetsgruppens informationsmöte hösten 2024. Arbetet med att få till ett register enligt norsk modell har därefter fortgått.

IMY och kontroller mot sanktionslistor

I slutet av 2020 påbörjades en gemensam ansökan för intresserade medlemsföretag att få möjlighet att göra kontroller mot internationella sanktionslistor. Ansökan beviljades i mars 2022. Under senhösten 2022 uttryckte ytterligare medlemsföretag intresse.

En ny ansökan gavs in till IMY december 2022. Ansökan beviljades i februari 2023. IMY har under 2023 remitterat ett föreskriftsförslag som föreslås ersätta den nuvarande ordningen med ansökningar och beslut. FF har lämnat synpunkter under arbetet och i samband med att ett förslag remitterades 2023. FF framhöll vikten av att det bör tydliggöras att finansiella institut ska inkluderas så att krav på att ansöka individuellt försvinner även för de finansiella instituten. IMY beslutade till slut om föreskriften under hösten 2024. IMY gjorde i en vägledning ett förtydligande i enlighet med FF:s synpunkter beträffande finansiella institut.

Klimatåtgärder på fordonsområdet

Arbetsgruppen för fordonsfrågor har under 2024 haft en nära och mycket bra dialog med Mobility Sweden kring behovet av åtgärder för att påskynda omställningen. FF har lämnat synpunkter på de åtgärder som föreslagits för departementet och regeringen. FF lämnade under hösten 2024 synpunkter på Energimyndighetens delredovisning av uppdrag klimatpremierna och frågan om leasing. Under 2024 lämnade FF synpunkter på skrotningspremierna bl.a. att det krävdes ett högre belopp (minst 28 000 kr), vilket tyvärr inte hörsammades. Skrotningspremierna blev därför som förväntat ett fiasko (regeringen har dock senare föreslagit en höjning till 25 000 kr.). FF deltog även vid ett samråd om EU:s sociala klimatifond och en riktad elbilspremie där arbetet fortsätter under 2025.

Konsumentskydd på kreditmarknaden

FF har under året vid flertalet tillfällen framfört synpunkter på och varit delaktig i samtal gällande olika förslag på konsumentkreditområdet. FF kan konstatera att grundläggande åtgärder som ett aktuellt och heltäckande kreditregister samt tillgång till aktuell månadsinkomst från Skatteverket tyvärr fortfarande saknas. I stället presenteras en rad oproportionella och dåligt genomarbetade förslag som krav på tillstånd som bank eller kreditmarknadsföretag, samt slopad avdragsrätt för ränta. Den senare åtgärden drabbar dessutom direkt ekonomiskt svaga grupper som redan har skulder.

Utredningar och remisser

Nedan finns ett axplock av de remisser och utredningar som inkom till FF under 2024:

Finansinspektionen

- Förslag till nya föreskrifter och allmänna råd om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal
- Förslag till föreskrifter om ändring i FI:s föreskrifter om verksamhet för betaltjänstleverantörer
- Förslag till ändrade föreskrifter om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism
- Förslag till föreskrifter om clearing och avveckling av betalningar
- Förslag till ändringar i Finansinspektionens föreskrifter om försäkringsdistribution
- Avgifter hos Finansinspektionen
- Komplettering till remissen Avgifter hos Finansinspektionen – ärendeslag enligt tillsynsförordningen
- Ändrade föreskrifter med anledning av EU:s förordning om europeiska gröna obligationer
- Förslag till nya och ändrade föreskrifter till följd av DORA-förordningen
- Förslag till ändrade föreskrifter med anledning av ändringar i tillsynsförordningen

Finansdepartementet

- Prövning av ärenden enligt EU:s förordning om marknader för kryptotillgångar
- En skattefri grundnivå för sparande på investeringssparkonto och kapitalförsäkringar
- Europeiska gröna obligationer
- Digital operativ motståndskraft för finanssektorn
- Justeringar vad gäller det automatiska utbytet av upplysningar om finansiella konton
- Förbättrade och förenklade regler om avdrag för tidigare års underskott
- Avtrappat ränteavdrag för vissa lån
- En ny EU-reglering om marknader för kryptotillgångar
- Åtgärder mot missbruk av alternativa betalningssystem
- Ett nytt förbud mot spel på kredit
- En ny funktion för krishantering vid allvarliga driftstörningar i den finansiella sektorns digitala infrastruktur
- Kompletteringar till bestämmelserna om tilläggsskatt för företag i stora koncerner
- Beräkning av det totala riskvägda exponeringsbeloppet
- Stärkt konsumentskydd på kreditmarknaden
- Förbättrade ränteavdragsbegränsningsregler för företag (SOU 2024:37)

- Nya förutsättningar för Riksbankens finansiering
- Bättre verktyg för Finansinspektionen att motverka att det finansiella systemet missbrukas av kriminella
- Övervaknings- och rapporteringsskyldighet för clearingbolag
- Åtgärder för att effektivisera Allmänna reklamationsnämndens verksamhet
- Straffansvar för den som bedriver finansiell verksamhet utan tillstånd eller registrering

Justitiedepartementet

- En rättvis ränteskillnadsersättning som minskar hindren mot längre räntebindningstider
- Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen – En ny huvudregel (SOU 2023:69)
- EU-kommissionens förslag till ändringsdirektiv om paketresor och sammanlänkade researrangemang

Bokföringsnämnden

- Förslag på ändringar i Bokföringsnämndens allmänna råd och vägledning om bokföring

Försvarsdepartementet

- Nya regler om cybersäkerhet (SOU 2024:18)

Klimat- och näringslivsdepartementet

- En ny tillfällig skrotningspremie införs
- Statens energimyndighets delredovisning uppdrag Klimatpremien, frågan om leasing
- Samråd om EU:s sociala klimatfond och en riktad elbilspremie – skriftliga synpunkter

Konsumentverket

- Förslag till föreskrifter om information om nya personbilers bränsleförbrukning och koldioxidutsläpp
- Förslag till Konsumentverkets föreskrifter om näringsidkares upplysningsskyldighet vid marknadsföring av konsumentkrediter (KOVFS 2025:X)

Post- och telestyrelsen

- Nya föreskrifter om vissa produkters och tjänsters tillgänglighet

Riksgälden

- Förslag till ändrade föreskrifter om insättningsgarantin

Transportstyrelsen

- Förslag till ändring av Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (TSFS 2015:63) om registrering av fordon m.m. i vägtrafikregistret

Lagstiftning

Lagen om bank- och finansieringsrörelse

Finansbolag i lagens mening är kreditmarknadsbolag och var till och med 30 juni 2004 reglerade genom lagen (1992:1610) om finansieringsverksamhet med mera, men regleras från och med 1 juli 2004 i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse. För finansbolag som ej omfattas av lagen gäller lagen (1996:1006) om valutaväxling och annan finansiell verksamhet.

Lagen gäller för alla som driver bank- och finansieringsrörelse, dock inte för den verksamhet som drivs av Riksbanken och Riksgälden.

I definitionen av bankrörelse ingår såväl betalningsförmedling via generella betalningssystem som inlåning med en uppsägningstid inom högst 30 dagar. Enligt FI:s praxis ska en bank direkt eller indirekt delta i minst ett generellt betalsystem. De system som FI har identifierat som generella betalsystem är Bankgirosystemet, Dataclearingen, RIX samt kortsystemen VISA och MasterCard.

Inlåning får mottagas även av kreditmarknadsföretag. Definitionen av finansieringsrörelse styr frågan om tillståndsplikt eller ej för kreditmarknadsbolag/finansbolag.

Även finansbolag har tillgång till generella betalsystem. Kombinationen kort inlåning och betalningsförmedling via generella betalningssystem innebär krav på banktillstånd.

Definitionen av finansieringsrörelse

Med finansieringsrörelse avses rörelse i vilken ingår näringsverksamhet som har till ändamål att:

- Ta emot återbetalningspliktiga medel från allmänheten, och
- lämna kredit, ställa garanti för kredit eller i finansieringssyfte förvärva fordringar eller upplåta lös egendom till nyttjande (leasing).
- Allmänheten är fysiska personer och alla företag utom finansiella (finansiella företag är svenska och utländska banker, försäkringsbolag, kreditmarknadsföretag, värdepappersbolag och finansiella institut).
- Till allmänheten räknas inte stat och kommun.
- Såväl mottagande av medel från allmänheten som lämna kredit med mera ska föreligga för tillståndsplikt för finansieringsrörelse. Kreditinstitut ska driva näringsverksamhet som har till ändamål att ta emot återbetalningsmedel från allmänheten.

Undantag från tillståndsplikt för finansieringsrörelse enligt definitionen:

- Svensk bank.
- Utländsk bank med tillstånd i Sverige för bankrörelse.
- Försäkringsföretag med flera under förutsättning att det är tillåtet enligt för dem tillämplig lag.
- Företag som ger finansiering i samband med "egna varor/tjänster".
- Så kallade internbanker förutsatt att koncernen/gruppen inte har som huvudsakligt ändamål att driva finansiell verksamhet.
- Aktiebolag/ekonomisk förening om verksamheten består i att vid enstaka tillfällen förvärva fordringar, och medel för verksamheten inte löpande anskaffas från allmänheten.
- Vissa ekonomiska föreningar.
- Företag som tillhandahåller betaltjänster enligt lagen om betaltjänster.
- Säljstödande finansiering. De företag som berörs är företag som tillhandahåller finansiering i samband med avsättning av tjänster som erbjuds eller varor som framställs eller säljs av ett annat företag i samma koncern förutsatt att koncernen inte har som huvudsakligt ändamål att driva finansiell verksamhet, och att företaget som tillhandahåller finansieringen lånar upp medel genom att ge ut överlåtbara värdepapper med en löptid på minst ett år.

Återhämtningsplaner

Den 1 februari 2016 trädde regler om upprättande av återhämtningsplaner i kraft, som ersatte de tidigare reglerna (se 6 a kap. i LBF). Ändringarna grundar sig i krishanteringsdirektivet. Reglerna föreskriver vad för innehåll banker, kreditmarknadsföretag och värdepappersbolag ska ha i sina återhämtningsplaner. Företagens styrelse ska godkänna återhämtningsplanen som sedan ska lämnas in till FI.

Ett kreditinstitut som är föremål för gruppbaserad tillsyn tillsammans med andra koncernföretag inom EES omfattas inte av skyldigheten. Istället ska institutet upprätta en koncernåterhämtningsplan enligt reglerna om koncernåterhämtningsplaner.

Förenklade skyldigheter

För mindre systemviktiga företags återhämtningsplaner och koncernåterhämtningsplaner infördes förenklade skyldigheter, innebärande att dessa inte behöver ha lika detaljerade och omfattande planer. Föreskrifterna som reglerar detta trädde i kraft den 15 juli 2016.

FINANSBOLAGENS SPELREGLER

Koncernåterhämtningsplan

Ett kreditinstitut som ingår i en koncern och står under gruppbasead tillsyn ska omfattas av en koncernåterhämtningsplan, vilken ska upprättas och uppdateras av moderföretaget inom EES. Ett sådant kreditinstitut ska upprätta en individuell återhämtningsplan om FI beslutar det. En koncernåterhämtningsplan ska identifiera åtgärder som kan bli nödvändiga att vidta på nivån för moderföretaget inom EES och i ett enskilt dotterföretag som omfattas av den gruppbaseade tillsynen.

Moderföretagets styrelse ska godkänna planen. Den ska därefter, vid den tidpunkt FI bestämmer, ges in till FI. För en gränsöverskridande koncern ska den istället ges in till den samordnande tillsynsmyndigheten. Om FI är den samordnande tillsynsmyndigheten ska inspektionen överlämna planen till berörda behöriga och resolutionsmyndigheter. Om ett företag har åsidosatt sina skyldigheter ska inspektionen ingripa.

Koncerninternt finansiellt stöd

Koncerninternt finansiellt stöd är ett stödarrangemang som bygger på frivillighet genom avtal mellan företagsenheter inom en koncern belägna i olika länder och som, om det ingås, ska godkännas av FI. Bestämmelserna återfinns i 6 b kap. LBF och är en följd av krishanteringsdirektivet.

Definitionerna för koncerninternt finansiellt stöd är:

1. Finansiellt stöd: Penninglån, utställande av garanti, ställande av säkerhet eller en kombination av dessa stödformer, och
2. Koncerninternt finansiellt stöd: Finansiellt stöd som lämnas av ett företag till ett annat i samma koncern när det mottagande företaget uppfyller förutsättningarna för ingripande enligt 15 kap. 2 b § LBF.

Ett avtal om koncerninternt finansiellt stöd får ingås mellan å ena sidan ett moderinstitut i ett EES-land, ett moderinstitut inom EES, ett finansiellt holdingföretag, ett blandat finansiellt holdingföretag eller ett holdingföretag med blandad verksamhet som är etablerat inom EES, och å andra sidan ett dotterföretag.

Ett företag som anges ovan och som uppfyller förutsättningarna för ingripande enligt 15 kap. 2 b § får inte ingå ett avtal om koncerninternt finansiellt stöd. Innan ett avtal om koncerninternt finansiellt stöd ingås ska en ansökan om godkännande av avtalet göras till FI, om inspektionen är den samordnande tillsynsmyndigheten för den koncern som avtalet gäller.

Rörelseregler

Ett kreditinstitut (bank och kreditmarknadsbolag) får bara driva finansiell verksamhet och verksamhet som har ett naturligt samband med den.

Ett kreditinstitut får i sin verksamhet bland annat:

- låna upp medel, till exempel genom att ta emot inlåning från allmänheten eller ge ut obligationer eller andra jämförbara fordringsrätter
- lämna och förmedla kredit, till exempel i form av konsumentkredit och kredit mot panträtt i fast egendom eller fordringar
- medverka vid finansiering, till exempel genom att förvärva fordringar och upplåta lös egendom till nyttjande (leasing)
- tillhandahålla betaltjänster enligt lagen (2010:751) om betaltjänster
- tillhandahålla betalningsmedel
- ikläda sig garantiförbindelser och göra liknande åtaganden
- medverka vid värdepappersemissioner
- lämna ekonomisk rådgivning
- förvara värdepapper
- driva rembursverksamhet
- tillhandahålla värdefackstjänster
- driva valutahandel
- driva värdepappersrörelse under de förutsättningar som föreskrivs i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden
- lämna kreditupplysning under de förutsättningar som föreskrivs i kreditupplysningslagen (1973:1173), och
- ge ut elektroniska pengar enligt lagen (2011:755) om elektroniska pengar.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om bland annat (se 16 kap. 1 § LBF):

- vilken information ett kreditinstitut ska lämna till sina kunder eller till dem som institutet erbjuder sina tjänster
- vilka åtgärder ett kreditinstitut ska vidta för att uppfylla kraven på soliditet, likviditet, riskhantering, genomlysning, sundhet, med mera
- vilka upplysningar ett kreditinstitut och sådana utländska kreditinstitut som inrättat filialer ska lämna till FI

- innehållet i en återhämtningsplan enligt 6 a kap. 1 § och en koncernåterhämtningsplan enligt 6 a kap. 2 §, när planerna ska upprättas och hur ofta de ska uppdateras
- innehållet i en ansökan om godkännande av avtal gällande koncerninternt finansiellt stöd enligt 6 b kap. 3 § första stycket
- vad det beslut som styrelsen i det stödgivande företaget fattar enligt 6 b kap. 8 § ska innehålla
- innehållet i en anmälan om givande av koncerninternt finansiellt stöd enligt 6 b kap. 11 §
- offentliggörandet av information enligt 6 b kap. 16 §.

Outsourcing

Om ett kreditinstitut vill uppdra åt någon annan att utföra någon av de tjänster som avses i 7 kap. 1 § ska institutet anmäla detta till FI, och ge in uppdragsavtalet. Ett sådant uppdrag får ges om:

1. institutet svarar för den anförtrödda verksamheten mot kunden
2. verksamheten drivs av uppdragstagaren under kontrollerade och säkerhetsmässigt betryggande former, och
3. uppdraget inte har sådan omfattning att institutet inte kan uppfylla de skyldigheter som följer av lagen eller andra författningar som reglerar institutets verksamhet.

Styrelsen eller verkställande direktören bör härvid upprätta interna regler om vilka tillståndspliktiga verksamheter, eller verksamheter som har ett naturligt samband med finansiell verksamhet eller dess stödfunktioner, som kan läggas ut och hur detta ska göras.

Den 30 september 2019 trädde European Bank Authoritys (EBA) riktlinjer för outsourcing av bank- och finansverksamhet i kraft (EBA/GL/2019/02). Riktlinjerna är en uppdatering av tidigare riktlinjer och är ämnade att skapa ett mer harmoniserat europeiskt regelverk för banker och finansinstitut som omfattas av EBA:s mandat.

Riktlinjerna ersatte tidigare regelverk på området, bland annat EBA:s riktlinjer för outsourcing till molntjänstleverantörer som publicerades 2017.

Syftet med riktlinjerna är att underlätta tillsyn av outsourcad verksamhet samt att garantera säker och effektiv outsourcing av verksamhet utan onödiga risker. Riktlinjerna är tillämpliga på alla outsourcing-projekt, och alltså inte enbart arbete och funktioner som är av väsentlig betydelse för verksamheten.

Banker och finansinstitut måste dokumentera all outsourcing och på begäran göra denna dokumentation tillgänglig för FI:s granskning, dock är banker och finansinstitut enligt riktlinjerna enbart skyldiga att anmäla outsourcing av funktioner som är av väsentlig betydelse för verksamheten. Av riktlinjerna framgår också att banker och finansinstitut som önskar utkontraktera verksamhet måste analysera riskerna som är förknippade med den planerade outsourcingen samt bedöma hur väsentlig den outsourcade verksamheten är för bolaget innan det genomförs.

Lag om valutaväxling och annan finansiell verksamhet

För att ägna sig åt så kallad *annan finansiell verksamhet* än sådan som kräver tillstånd enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse (LBF) krävs registrering hos FI enligt lagen (1996:1006) om valutaväxling och annan finansiell verksamhet (tidigare anmälningslagen).

Med *annan finansiell verksamhet* avses verksamhet som *huvudsakligen* består i att *yrkesmässigt* utföra en eller flera av de verksamheter som anges i 7 kap 1 § punkterna 2, 3 och 5–12 lagen om bank- och finansieringsrörelse, däribland att medverka vid finansiering, till exempel genom att förvärva fordringar och upplåta lös egendom till nyttjande (leasing). Sådana företag betecknas finansiella institut.

Den 1 januari 2024 trädde viktiga lagändringar i kraft. Det så kallade huvudsaklighetskriteriet togs bort från definitionen av *annan finansiell verksamhet*. Det infördes även kraftfulla sanktioner för den som inte anmäler sig när skyldighet föreligger. Bakgrunden till lagändringen är att huvudsaklighetskravet tagits bort i penningtvättsdirektivet som lagen bygger på. Lagändringen innebär att fler företag omfattas av registreringsplikten från och med 2024.

Annan finansiell verksamhet som är yrkesmässig, till exempel säljstödande verksamhet som är undantagen från tillståndsplikt enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse (det vill säga i grunden uppfyller kraven för tillståndsplikt som kreditinstitut men inte behöver tillstånd på grund av undantaget), är anmälningspliktig. Är det fråga om konsumentkreditverksamhet se även avsnitt nedan, angående viss verksamhet med konsumentkrediter.

FI har tillsyn över registrering och de finansiella institutens efterlevnad av penningtvättsregelverken och gör, i samband med registrering, en prövning av ägare och ledning. Ändringar i ledning eller ägare ska anmälas till FI. Från 1 januari 2024 ska FI

även göra allmänna lämplighetsprövningar av ägare och ledning.

I sammanhanget kan även nämnas att ett förslag om straffansvar (böter eller fängelse i högst två år) för den som bedriver finansiell verksamhet utan tillstånd är under beredning. Enligt förslaget ska lagen gälla från den 1 oktober 2025.

Lag om viss verksamhet med konsumentkrediter

För att lämna eller förmedla krediter till konsumenter krävs sedan den 1 juli 2014 tillstånd från FI enligt lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter. Sådana tillståndspliktiga företag betecknas som konsumentkreditinstitut.

Undantag från tillstånd

Tillstånd behövs inte för företag med tillstånd enligt:

- lagen om bank- och finansieringsrörelse
- lagen om betaltjänster
- lagen om elektroniska pengar
- lagen om verksamhet med bostadskrediter
- företag som avses i 2 kap. 3 § första stycket 2–7 lagen om bank- och finansieringsrörelse
- statliga och kommunala myndigheter, eller
- juridiska personer som driver verksamhet med konsumentkrediter i mindre omfattning utan vinstsyfte.

De företag som tillhandahåller finansiering i samband med avsättning av tjänster som erbjuds, eller varor som framställs eller säljs, av företaget eller inom en koncern, är undantagna från tillståndsplikt enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse (enligt 2 kap. 3 § första stycket 2–6). Vidare undantas konsumentkrediter som medges eller förmedlas inom handeln och som betraktas som anstånd med betalning och inte lån, till exempel kontokortskrediter och avbetalningsköp. Inte heller fakturakrediter omfattas av tillståndsplikten. Emellertid kan anmälningsplikt enligt den tidigare anmälningslagen föreligga, se ovan under Lag om valutaväxling och annan finansiell verksamhet.

FI:s tillsyn omfattar nu även kreditprövningen enligt konsumentkreditlagen. Svenska kreditinstitut och företag som driver tillståndspliktig verksamhet enligt lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter kan utväxla uppgifter om lämnade krediter, betalningsförsummelser och kreditmissbruk för kreditupplysningsändamål inom en krets som utgörs av dessa företag samt sådana företag som har tillstånd för kreditupplysningsverksamhet.

Tillsynen från Konsumentverket till FI

Under 2023 har 16 och 22 §§ i lagen ändrats till att det är FI som har tillsyn över konsumentkreditinstitut. FI har inget bemyndigande att utfärda föreskrifter angående LVK-bolag men har allmänna råd som konsumentkreditinstitut rekommenderas att följa.

Lag (2023:714) om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal

Lagen om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal trädde i kraft 1 januari 2024. Bakgrunden till lagen är EU:s direktiv 2021/2167. Nödlidande kreditavtal är kreditavtal där låntagaren inte klarar av att betala krediten i tid.

En kreditförvärvare ska utse en kreditförvaltare, ett kreditinstitut, ett konsumentkreditinstitut eller ett bostadskreditinstitut att bedriva kreditförvaltning av de nödlidande konsumentkreditavtal som har förvärvats. Detta krävs dock inte om kreditförvärvaren själv är en sådan kredithanterare.

Enligt 3 kap 1 § i lagen ska aktörer som bedriver kreditförvaltning för en kreditförvärvares räkning av nödlidande kreditavtal ha tillstånd från FI. Tillstånd krävs inte om aktören är ett kreditinstitut, konsumentkreditinstitut eller bostadskreditinstitut.

Enligt kap 6 i lagen ska FI utöva tillsyn över kreditförvaltare som har tillstånd enligt lagen och över regellefterlevnaden av lagen. Tidigare hade Integritetsmyndigheten (IMY) tillsynsansvaret för inkassoföretag.

Lagen kompletteras av Förordning (2023:720) om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal samt av FI:s föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2024:2) om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal. Föreskrifterna trädde i kraft 1 april 2024 och föreskriver att de företag som köper eller hanterar nödlidande krediter måste rapportera överlåtelse till FI två gånger per år. Den som vill bli kreditförvaltare behöver ansöka om tillstånd och lämna uppgifter om verksamhet, ägare och ledning. Vid förändringar i företaget, som ny ledning eller ägarbyte, krävs anmälan till FI. Förordningen ställer bland annat krav på den information som kreditinstitut och kreditförvärvare ska lämna till FI efter att de har överlåtit ett nödlidande kreditavtal.

Lagen om försäkringsdistribution

Finansbolag som erbjuder och aktivt förmedlar försäkringar i samband med sina produkter omfattas av lagens tillämpningsområde. Lagen trädde i kraft 1 oktober 2018 och ersatte lagen om försäkringsförmedling. Den gäller för försäkringsförmedlare och försäkringsföretag. Med försäkringsdistribution avses verksamhet som består i att:

- ge råd om eller föreslå försäkringsavtal eller utföra annat förberedande arbete innan ett försäkringsavtal ingås
- ingå ett försäkringsavtal, eller
- bistå vid förvaltning och fullgörande av försäkringsavtal.

Från lagen undantagen verksamhet

Med försäkringsdistribution avses inte verksamhet som bara består i att:

1. hänvisa någon till en försäkringsdistributör eller en försäkringsdistributör till en presumtiv kund, lämna allmän information om försäkringar till någon
2. lämna allmän information om försäkring till någon, eller
3. inom ramen för en annan yrkesverksamhet i enskilda fall lämna information eller ge råd om försäkring till någon.

Med försäkringsdistribution avses inte heller att yrkesmässigt handlägga, värdera eller reglera försäkringsfall.

Bestämmelserna om försäkringsdistribution gäller även vid distribution av återförsäkring, om inte annat anges.

Bestämmelserna om försäkringsförmedlare i denna lag gäller även anknuten försäkringsförmedlare, sidoverksam försäkringsförmedlare och anknuten sidoverksam försäkringsförmedlare, om inte annat anges.

Lagen är inte tillämplig på en sidoverksam försäkringsförmedlars försäkringsdistribution, om:

1. den distribuerade försäkringen kompletterar en vara eller tjänst och försäkringen täcker risken för förlust av varan eller funktionsfel i eller skada på varan, att tjänsten inte kunnat utnyttjas, eller skada på eller förlust av bagage och andra risker i samband med resa, och
2. den årliga premien för den distribuerade försäkringen inte överstiger ett värde motsvarande EUR 600, beräknat proportionellt på årsbasis, eller
3. premien för den distribuerade försäkringen inte överstiger ett värde motsvarande EUR 200 per person, i de fall försäkringen kompletterar en tjänst och den tjänstens varaktighet inte är längre än tre månader.

En försäkringsdistributör ska, när distributionen sker via en sidoverksam försäkringsförmedlare som undantagits från tillämpningen av lagen enligt

6 §, säkerställa att information tillhandahålls kunden innan försäkringsavtalet ingås, med uppgifter om försäkringsdistributörens identitet och adress och om de förfaranden som avses i 4 kap. 15 § och som gör det möjligt för kunder och andra berörda parter att anmäla klagomål.

Likaså ska försäkringsdistributören säkerställa att det införts ändamålsenliga och proportionerliga system som är förenliga med 4 kap. 1 §, 3 § första stycket, 5 och 13 §§ samt 5 kap. 14, 18 och 19 §§ och som beaktar kundens krav och behov innan avtalsförslaget läggs fram, och det produktfaktablad som avses i 5 kap. 13 § lämnas till kunden innan försäkringsavtalet ingås.

Krav på tillstånd

En svensk försäkringsförmedlare får, med vissa undantag i lagen, bedriva försäkringsdistribution endast efter tillstånd av FI. Senast sex månader efter erhållet tillstånd ska anmälan om registrering göras hos Bolagsverket. Har anmälan inte gjorts inom denna tid eller har Bolagsverket genom beslut som vunnit laga kraft avskrivit en sådan anmälan eller vägrat registrering, upphör tillståndet att gälla. Verksamheten får inte påbörjas förrän registrering har skett.

God försäkringsdistributionssed

Lagen föreskriver att avtalsvillkor som avviker från god försäkringsdistributionssed och inte med tillbörlig omsorg tar tillvara kundens intressen får inte åberopas mot kunden, i annat fall än vid återförsäkringsdistribution och försäkringsdistribution som avser stora risker.

Definitioner av aktörer

- Anknuten försäkringsförmedlare: En försäkringsförmedlare som har träffat avtal med ett eller flera försäkringsföretag om att distribuera försäkringsprodukter, om dessa produkter inte konkurrerar med varandra och avtalet innebär att försäkringsföretaget är ansvarigt för ren förmögenhetsskada enligt 4 kap. 16 § lagen om försäkringsdistribution.
- Anknuten sidoverksam försäkringsförmedlare: En sidoverksam försäkringsförmedlare som har träffat avtal med ett eller flera försäkringsföretag eller försäkringsförmedlare om att bara distribuera vissa försäkringsprodukter som kompletterar en vara eller en tjänst eller de berörda försäkringsprodukterna omfattar inte livförsäkring eller ansvarsförsäkring, utom när sådant skydd kompletterar den vara eller tjänst som förmedlaren bedriver som huvudsaklig yrkesverksamhet, om avtalet innebär att försäkringsföretaget eller försäkringsförmedlaren är ansvarig för ren förmögenhetsskada enligt 4 kap. 16 §.

Anknuten sidoverksam försäkringsförmedlare

För en anknuten sidoverksam försäkringsförmedlare gäller att det försäkringsföretag, eller den andra försäkringsförmedlare som förmedlaren har ingått avtal med om att distribuera dess försäkringsprodukter, ska anmäla förmedlaren för registrering hos Bolagsverket (om förmedlaren uppfyller lagens krav).

Krav på hållbarhetsrelaterade upplysningar vid försäkringsdistribution

Sedan juni 2021 innehåller lagen om försäkringsdistribution en upplysningsbestämmelse om att det för försäkringsdistributörer som ger rådgivning om försäkringsbaserade investeringsprodukter finns ytterligare bestämmelser i EU:s förordning om hållbarhetsrelaterade upplysningar.

Lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism

Lagen trädde i kraft den 26 juni 2017 och i grunden ligger FATF:s (Financial Action Task Force) rekommendationer. Direktivet som ligger bakom lagen är anpassat till FATF:s rekommendationer och innebär bland annat att det riskbaserade förhållningssättet lyfts fram. Såväl medlemsstaterna som enskilda ska identifiera och bedöma sina risker för penningtvätt och finansiering av terrorism och agera utifrån dessa. Det riskbaserade förhållningssättet får betydelse bland annat för de centrala reglerna om åtgärder för att uppnå kundkännedom.

Lagen ska tillämpas på fysiska/juridiska personer som driver bland annat:

- bank- eller finansieringsrörelse enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse
- verksamhet som kräver anmälan till eller ansökan hos FI enligt lagen om anmälningsplikt avseende viss finansiell verksamhet eller lagen om inlåningsverksamhet
- verksamhet med konsumentkrediter enligt lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter
- försäkringsförmedling enligt lagen om försäkringsförmedling (från den 1 oktober 2018 lag om försäkringsdistribution).

Lagen gäller även fysiska/juridiska personer som driver yrkesmässig handel med varor, om det kan antas att det i verksamheten eller en del av verksamheten genomförs eller kommer att genomföras transaktioner, enstaka eller sådana som kan antas ha samband, som innebär att utbetalt eller mottaget belopp i kontanter uppgår till motsvarande EUR 5 000 eller mer.

Krav på riskbaserad kundkännedom

Omfattningen av de åtgärder som vidtas för att uppnå kundkännedom ska anpassas efter risken för penningtvätt eller finansiering av terrorism.

Åtgärder för att uppnå kundkännedom ska vidtas vid etablering av en affärsförbindelse och vid enstaka transaktioner som uppgår till ett belopp motsvarande EUR 15 000 eller mer. Detsamma gäller transaktioner som understiger detta belopp och verksamhetsutövaren inser, eller borde inse, har samband med varandra och som tillsammans uppgår till minst EUR 15 000.

Med en "affärsförbindelse" avses en affärsmässig förbindelse med viss förväntad varaktighet. I lagen finns en förändrad definition av affärsförbindelse, i syfte att klargöra att en affärsförbindelse kan uppstå trots frånvaron av ett avtal. Till exempel kan denna uppstå genom konkludent handlande, att en kund vid upprepade tillfällen använder verksamhetsutövarens tjänster. Kravet på kundkännedom kräver en fortlöpande kontroll och inte enbart vid tillfället då affärsförbindelsen etableras.

Åtgärder för kundkännedom ska också vidtas om det uppkommer osäkerhet om tillförlitligheten eller tillräckligheten av tidigare mottagna kunduppgifter. Detta gäller inte bara kundens identitet. Åtgärder för att uppnå kundkännedom ska alltid vidtas om det föreligger misstanke om penningtvätt eller finansiering av terrorism. Detta gäller oavsett eventuella undantag och tröskelbelopp.

Handlingar och uppgifter som använts för att uppnå kundkännedom ska bevaras i minst fem år. Tiden ska räknas från det att åtgärderna utfördes eller, i de fall då en affärsförbindelse etablerats, affärsförbindelsen upphörde.

Åtgärder som ska vidtas för kundkännedom

Identifiering och kontroll av kunden:

1. Identifiera och kontrollera kundens identitet genom identitetshandlingar, registerutdrag eller genom andra uppgifter från en oberoende och tillförlitlig källa,
2. kontroll av så kallad verklig huvudmans identitet,
3. inhämtande av information om affärsförbindelsens syfte och art.
4. Enligt lagen ska en verksamhetsutövare även vidta åtgärder för att avgöra om kunden eller kundens verkliga huvudman är en person i politiskt utsatt ställning (så kallad PEP).
5. Verksamhetsutövare ska kontrollera om kunden är etablerad i ett land utanför EES som av EU-kommissionen har identifierats som ett högriskland.

Skärpta åtgärder vid hög risk

Om risken för penningtvätt eller finansiering av terrorism bedöms som hög ska särskilt omfattande kontroller, bedömningar och utredningar göras. Då ska även åtgärderna kompletteras med det som krävs för att motverka den höga risken. Sådana kan tillämpas vid exempelvis förbindelser med högrisk-tredjeländer, vid korrespondentförbindelser eller när en affärsförbindelse etableras eller en enstaka transaktion utförs med en PEP.

Exempel på skärpta åtgärder som kan vidtas är inhämtande av ytterligare information om kundens affärsverksamhet eller ekonomiska situation och uppgifter som varifrån kundens ekonomiska medel kommer.

Tidpunkt för kundkännedom

En verksamhetsutövare får inte etablera eller upprätthålla en affärsförbindelse eller utföra en enstaka transaktion, om verksamhetsutövaren inte har tillräcklig kännedom om kunden för att kunna hantera risken för penningtvätt eller finansiering av terrorism som kan förknippas med kundrelationen och övervaka och bedöma kundens aktiviteter och transaktioner.

En affärsförbindelse får inte etableras om det finns misstanke om att verksamhetsutövarens produkter eller tjänster kommer att användas för penningtvätt eller finansiering av terrorism.

En verksamhetsutövare får inte utföra en transaktion om det på skälig grund kan misstänkas att den utgör ett led i penningtvätt eller finansiering av terrorism. Om en rapport har lämnats till Polismyndigheten ska verksamhetsutövaren även beakta den information som Polismyndigheten kan lämna om hanteringen av ärendet.

Om det inte är möjligt att låta bli att utföra en misstänkt transaktion, eller om ett avstående från att genomföra transaktionen sannolikt skulle försvåra den vidare utredningen, får transaktionen genomföras.

Affärsförbindelsen ska vidare kontinuerligt följas upp så att de transaktioner som utförs överensstämmer med vad som är känt om kunden, vad gäller till exempel affärs- och riskprofil.

Uppgifts- och granskningsskyldighet

Lagen ställer krav på granskning för att kunna upptäcka misstänkta transaktioner. Om misstanke efter närmare analys kvarstår, ska uppgifter om alla omständigheter som kan tyda på penningtvätt eller finansiering av terrorism "utan dröjsmål" lämnas till Finanspolisen. Lagen innehåller även ett meddelandeförbud, vilket innebär att de utpekade personerna

inte får röjas för kunden ifråga eller någon utomstående att en granskning har genomförts, att uppgifter lämnats till Finanspolisen eller att en undersökning genomförs eller kommer att genomföras.

Riskbaserade rutiner och utbildning

Anställda ska fortlöpande få behövlig information och utbildning. FI:s föreskrifter om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism innehåller åtskilliga föreskrifter om vilka interna rutiner som ska tillämpas, och vilken utbildning de anställda ska genomgå.

Föreskrifter från FI och riktlinjer från EBA

FI:s föreskrifter om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (FFFS 2017:11) kompletterar penningtvättslagen i viktiga avseenden. Föreskrifterna har ändrats genom FFFS 2019:28 och 2021:37 och 2024:4.

Under senare år har EBA:s riktlinjer (jämför allmänna råd – följa eller förklara) på penningtvättsområdet blivit en viktig komplettering till den svenska lagen och FI:s föreskrifter (som dock gäller före EBA:s riktlinjer vid eventuell normkonflikt). Det noteras att riktlinjerna gäller även för finansiella institut.

EU har i början av 2024 beslutat om nya regler

Under våren 2024 antogs den nya penningtvättsförordningen (AMLR) och den ska börja tillämpas från och med den 10 juli 2027. Likaså har penningtvättsdirektivet antagits och ska implementeras i svensk rätt.

Svenska Institutet mot Penningtvätt (SIMPT)

SIMPT bildades 2016 av branschorganisationerna inom den finansiella sektorn. Syftet med SIMPT är att ta fram vägledningar för hur reglerna om åtgärder mot penningtvätt ska tillämpas i praktiken av finansiella företag. Den första vägledningen lanserades i slutet av 2020. Genom SIMPT tar branschen ett gemensamt ansvar för viktiga frågor och bidrar till en tydligare och effektivare tillämpning av regelverket på området. FF och SBF har även inrättat en särskild arbetsgrupp inom SIMPT för finansbolagsfrågor. Allmän vägledning för finansbolag har utarbetats under 2024 och ska under 2025 gå genom regelrådet och öppna konsultationen.

Gemensamma riktlinjer för återförsäljare och informationsblad om lagen

FF har tillsammans med SBF utarbetat gemensamma riktlinjer för återförsäljare som samarbetar med banker och finansbolag. Riktlinjerna innehåller en "checklista" på de åtgärder som återförsäljare måste genomföra vid identifiering av kund.

Även ett gemensamt informationsblad om lagen som förklarar för kunden varför handlaren måste ställa frågor har tagits fram. Riktlinjerna och informationsbladet finns tillgängliga på FF:s webbplats. Riktlinjerna finns översatta till engelska och finska.

Register över verkliga huvudmän

Ett centralt register över verkliga huvudmän har införts. Registret förs av Bolagsverket. Bolagsverket får även mandat att besluta om sanktioner enligt *lag om registrering i syfte att motverka penningtvätt och terrorism*. Registret finns tillgängligt för verksamhetsutövarna och uppgifterna ska lämnas av verksamhetsutövarna själva.

Förenklade åtgärder

Möjligheterna att använda sig av förenklade förfaranden stramas upp som en följd av direktivets krav och en tydligare riskbaserad ansats. Förenklade åtgärder ska fortsättningsvis vara möjliga att tillämpa på de områden som i dag är undantagna från vissa kundkännedomsgärder. Förenklade åtgärder får dock enbart vidtas om verksamhetsutövare i det enskilda fallet kan bedöma att risken för penningtvätt och finansiering av terrorism är låg.

AML-rapportering

I samband med att den nya penningtvättslagen trädde i kraft 2017 ändrades även FI:s föreskrifter, bland annat så att företag under FI:s tillsyn ska rapportera in vissa uppgifter för att FI ska kunna bedöma risken för att företagen utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism.

Enligt FI:s föreskrifter om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism ska företagen årligen rapportera de begärda uppgifterna digitalt i FI:s rapporteringssystem Fidac. Uppgifterna ska avse balansdagen den 31 december.

Rapportering av penningtvätt ska därefter upprepas en gång per år senast den 31 mars.

goAML

Under 2018 bytte Finanspolisen rapporteringssystem till goAML, ett nytt IT-system, för att bättre möta kraven i Polisens uppdrag och i lagstiftningen. Detta påverkar även de företag som är rapporteringsskyldiga.

goAML tillhandahålls av FN och många länder har implementerat denna lösning. Systemet ökar kvaliteten på inrapporterat material och stärker Finanspolisens analysförmåga och möjlighet att upptäcka och lagföra kriminella aktörer.

Lag (2014:307) om straff för penningtvättsbrott

- Försök, förberedelse och stämpling till penningtvättsbrott som inte är ringa är straffbart.

- Så kallad självtvätt är brottsligt. Även den som tvättar vinster från sin egen brottslighet kan dömas för penningtvättsbrott.
- Penningtvättsbrott i näringsverksamhet är straffbart. Det gäller den som låter sin verksamhet användas för åtgärder som kan misstänkas vara penningtvätt.
- Det är tillräckligt att brottsvinsten kommer från "brott eller brottslig verksamhet" snarare än från ett specifikt angivet brott.
- Ökade möjligheter att förverka egendom som varit föremål för penningtvätt. Det är möjligt att förverka tvättad egendom hos penningtvättaren även om egendomen inte kan anses tillhöra penningtvättaren.
- Det är möjligt att under kortare tid förbjuda en person att disponera över exempelvis bankmedel. Det är också möjligt att ta sådan egendom i beslag.

Regler om information om betalaren som ska åtfölja överföringar av medel

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/847 av den 20 maj 2015 om uppgifter som ska åtfölja överföringar av medel ersatte den tidigare gällande förordningen (EG) nr. 1781/2006 om information om betalaren som ska åtfölja överföringar av medel.

Enligt förordningen ska betalningsleverantörer se till att vissa uppgifter om en betalare följer med en överföring när den vidarebefordras. Flertalet finansiella företag är skyldiga att tillämpa bestämmelserna i förordningen. Detta gäller bland annat banker och fysiska och juridiska personer som driver betalningsöverförings- eller betalningsförmedlingsverksamhet enligt lagen (1996:1006) om valutaväxling och annan finansiell verksamhet. Genom förordningen genomförs specialrekommendation nr. VII (SR VII) gällande "överföringar på elektronisk väg" som har antagits av Financial Action Task Force (FATF).

Reglerna innebär bland annat:

- Skyldighet att identifiera betalare vid kontanta betalningsöverföringar och insättningar på belopp över EUR 1 000, eller om flera mindre summor uppgår till detta belopp.
- Skyldighet att meddela myndigheterna om vidtagna åtgärder på grund av bristfällig information om betalaren.

Om en betalningsleverantör regelbundet underlåter att lämna erforderlig information om betalaren ska betalningsmottagarens betalningsleverantör vidta

åtgärder. Åtgärderna kan inledningsvis bestå i att utfärda varningar och fastställa tidsfrister. Betalningsmottagarens betalningsleverantör kan därefter antingen avvisa alla framtida överföringar från betalarens betalningsleverantör eller fatta beslut om att begränsa eller avsluta affärsrelationen med denne.

Digital Operational Resilience Act

Digital Operational Resilience Act (Dora-förordningen) är en EU-förordning som trädde i kraft den 16 januari 2023 och börjar tillämpas den 17 januari 2025. Syftet är att stärka den digitala operativa motståndskraften inom finanssektorn, så att företag kan hantera och återhämta sig från IT-störningar och cyberattacker.

Dora-förordningen omfattar finansiella entiteter (banker, kreditmarknadsbolag, försäkringsbolag, betalningsinstitut) och deras tredjepartsleverantörer av informations och kommunikationsteknik (IKT).

Dora-förordningen kompletteras av tekniska standarder (RTS:er) som har utvecklats i två omgångar av de europeiska tillsynsmyndigheterna. Den första omgången publicerades den 17 januari 2024 och den andra omgången den 17 juli 2024.

Första omgången:

- IKT-riskhanteringsramverk
- Klassificering av större IKT-relaterade incidenter och betydande cyberhot
- Register över information
- Policy för IKT-tjänster som stöder kritiska eller viktiga funktioner

Andra omgången:

- RTS om rapportering av större IKT-relaterade incidenter och betydande cyberhot
- RTS om harmonisering av villkor som göt det möjligt att genomföra övervakningsaktiviteter
- RTS som specificerar kriterierna för att fastställa sammansättningen av den gemensamma granskningsgruppen
- RTS om hotledda penetrationstester

Till följd av Dora-förordningen har FI utfärdat föreskrifter om rapportering av incidenter och informationsregister enligt EU:s förordning om digital operativ motståndskraft för finanssektorn (FFFS 2024:20) och allmänna råd om rapportering av händelser av väsentlig händelse (FFFS 2024:22).

FATCA

Foreign Account Tax Compliance Act (FATCA) är en amerikansk lagstiftning som syftar till att förhindra

skatteflykt från USA. FATCA ställer krav på finansiella institut över hela världen att identifiera och dokumentera kontohavare samt rapportera om konton som innehas av personer som är skattskyldiga/deklarationspliktiga i USA, så kallade US persons, bland annat:

- bosatta i USA
- amerikanska medborgare (även de med dubbelt medborgarskap)
- innehavare av uppehållstillstånd i USA, så kallat Green Card
- företag som är registrerade i USA
- vissa icke amerikanska företag med US persons i ägarkretsen.

För att uppfylla FATCA erbjuder USA andra länder att ingå avtal om uppgiftslämnandet. USA och Sverige har ingått ett sådant avtal. Den svenska lagstiftningen, som krävs för att uppfylla kraven enligt FATCA, trädde i kraft den 1 april 2015. Det innebär att de svenska finansiella företagen ska tillämpa FATCA-regelverket så som det är implementerat i svensk rätt.

De finansiella företagen kan lämna uppgifterna till Skatteverket som i sin tur lämnar uppgifterna till det amerikanska Skatteverket, Internal Revenue Service (IRS). Kontrolluppgifter ska årligen och senast den 15 maj året efter det gångna kalenderåret lämnas till Skatteverket av rapporteringsskyldiga institut. För kontrolluppgifter avseende inkomståret 2024 gäller att dessa ska vara myndigheten tillhanda senast den 15 maj 2025.

Rapporteringskraven beror på hur stora tillgångarna på kontona är. Instituterna ska bland annat:

- Identifiera och dokumentera kunder för att avgöra om de är skattskyldiga i USA eller inte.
- Rapportera tillgångar på konton som innehas av US persons och rapportera betalningar till finansiella företag som inte följer FATCA-reglerna samt innehålla skatt om dessa betalningar har sin källa i USA.

Även med ett avtal mellan Sverige och USA ska instituten anmäla sig på IRS:s webbplats för att få ett Global Intermediary Identification Number (GIIN-nummer) och komma med på listan som visar att institutet är så kallat deemed compliant financial institution. Listan uppdateras månadsvis. På Skatteverkets hemsida finns ytterligare information om hur den årliga rapporteringen ska gå till: [FATCA-avtal med USA](#). Se även [FACTA:s webbplats](#).

EU/OECD

Parallellt med FATCA har OECD tagit fram ett modellavtal för informationsutbyte baserat på FATCA-avtalen.

EU såg en möjlighet till att implementera en liknande standard och sedan den 1 januari 2016 har Sverige infört OECD:s globala standard för automatiskt utbyte av upplysningar om finansiella konton genom bland annat Common Reporting Standard (CRS), som är en rapporteringsnorm och som har implementerats i svensk rätt. Syftet är bland annat att göra det svårare att undanhålla pengar på konton i andra länder för att slippa betala skatt.

Standarden innebär bland annat att Skatteverket blir skyldigt att utbyta viss information med utländska myndigheter. Standarden innebär också att svenska banker och andra finansiella institut ska lämna information om utländska kontohavares tillgångar och kapitalinkomster till Skatteverket.

Det svenska införlivandet av PSD 2 (betal tjänstdirektivet)

EU-kommissionen presenterade i slutet av juli 2013 ett förslag till revidering av betal tjänstdirektivet ("PSD II") som inkluderar och upphäver det första betal tjänstdirektivet. En central del av direktivet är att det ställer krav på säkerhet när man identifierar kunder. Betal tjänstdirektivet gäller alla leverantörer av betal tjänster, det vill säga både banker och andra betal tjänstleverantörer.

Införlivandet i Sverige gjordes genom ändringar i lagen om betal tjänster och FI:s nya och ändrade föreskrifter, som trädde i kraft den 1 maj 2018 (2018:4).

- Begreppet betal tjänst utvidgas till att omfatta betalningsinitierings- och kontoinformations-tjänster.
- Undantag från betal tjänstlagens tillämpningsområde görs för bland annat betalningstransaktioner som genomförs med hjälp av mobiltelefoner eller annan teknisk utrustning, under förutsättning att en sådan transaktion inte överstiger EUR 50.
- Fler aktörer, däribland leverantörer av betalningsinitieringstjänster och leverantörer av kontoinformationstjänster, åläggs en tillståndsplikt samt krav på att dessa innehar ansvarsförsäkring eller annan jämförbar garanti till täckande av ett eventuellt skadeståndsansvar.
- Betalningsinstitut har under vissa förutsättningar rätt till tillgång till kreditinstitutens betaltalkotjänster. Denna ska ske på objektiva, icke-diskriminerande och proportionella grun-

der i den omfattning som krävs för att de effektivt och obehindrat ska kunna tillhandahålla betaltjänster. Om ett kreditinstitut avslår en sådan begäran ska institutet lämna en motivering till avslaget, till FI.

- FI i samråd med Konkurrensverket ska utöva tillsyn över dessa.
- Kompletterande regler om bland annat stark kundautentisering och kommunikation genom så kallade gränssnitt trädde i kraft den 14 september 2019 genom Kommissionens delegerade förordning (EU) 2018/389.
- Enligt kap. 7 a i betal tjänstlagen är en betal tjänstleverantör skyldig att, när sådant alternativ finns, visa betalningssätt som innebär att en kredit inte lämnas. Ett betalningssätt med kredit får inte heller vara förvalt när kontant betalning är möjligt. Om betal tjänstleverantören listar betalningssätt där kredit lämnas och/eller gör det alternativet som förval strider detta förfarande mot marknadsföringslagen och anses otillbörligt mot konsumenterna.

Förordning om förmedlingsavgifter för kortbetalningar

Förordningen om kortbaserade transaktioner har som främsta syfte att reducera de avgifter som bankerna tar ut av varandra för att genomföra diverse transaktioner. Den trädde i kraft den 9 december 2015.

Förordningen om förmedlingsavgifter inför maximinivåer för förmedlingsavgifter för transaktioner med konsumenters betal- och kreditkort, och förbjuder tilläggsavgifter för sådana korttyper. Tilläggsavgifter är sådana extraavgifter som vissa handlare lägger på för kortbetalningar.

Konsumentkreditlagen

Den 1 januari 2011 trädde den nuvarande konsumentkreditlagen i kraft. Lagen innebär bland annat utökad information i samband med kreditgivning, en reglering av så kallade snabb lån, ånger rätt för krediter samt slopande av formkravet för avtals ingående. Till skillnad från direktivet är lagens tillämpningsområde inte begränsat till några beloppsgränser.

Regeringen har under ett par år arbetat med att införa ändringar i lagen, ändringar som trädde i kraft den 1 september 2018. Bland annat infördes begreppet högkostnadskredit samt ett ränte- och kostnadstak. Med dagens ränteläge är en högkostnadskredit ett lån med en årsränta på mellan 30 procent och upp till taket 40 procent. Det ställs även krav på kreditprövningar på räntefria krediter som ska betalas inom tre månader och som

bara är förknippade med en obetydlig avgift (gäller ej fakturakredit).

Härutöver remitterade Konsumentverket under våren 2019 föreskrifter om just högkostnadskrediter och marknadsföring kring dessa. Föreskrifterna trädde i kraft den 1 juli 2019.

Konsumentverkets nuvarande allmänna råd om konsumentkrediter uppdaterades 2021 och trädde i kraft den 1 november 2021. I jämförelse med de föregående allmänna råden innebär de nya råden att vissa tillägg och ändringar görs i de delar som rör tillämpningen av bestämmelserna om god kreditgivningssed och kreditprövning i 6 och 12 §§ konsumentkreditlagen. Bland annat förtydligas vilka uppgifter som bör ingå i underlaget för kreditprövningen, hur de bör hämtas in, kontrolleras och beaktas i bedömningen av konsumentens betalningsförmåga.

Från den 1 januari 2024 gäller två nya bestämmelser i konsumentkreditlagen, 16 a § och 20 d §. Enligt 16 a § ska kreditgivare informera kredittagare om ändringar i kreditavtal i rimlig tid innan ändringen börjar gälla. Kreditgivaren ska på ett tydligt och lättillgängligt sätt informera om ändringen, och om samtycke krävs från konsumenten ska det informeras. Det ska även informeras om när ändringen börjar gälla och vilka möjligheter konsumenten har att lämna klagomål till tillsynsmyndigheten. Enligt 20 d § ska en kreditgivare ha rutiner och riktlinjer för att, när det är lämpligt, överväga alternativ till att vidta verkställighetsåtgärder när konsumenten är i dröjsmål med en betalning enligt kreditavtalet. Kreditgivaren ska vid sitt övervägande beakta konsumentens personliga omständigheter och återbetalningsförmåga.

Under 2024 beslutades om ändringar i konsumentkreditlagen för att stärka konsumentskyddet och motverka riskfylld kreditgivning samt överskuld-sättning. Dessa ändringar innebär bland annat att regler som tidigare endast gällde för högkostnadskrediter, såsom ränte- och kostnadstak, nu utvidgas till att omfatta de flesta konsumentkrediter. Dessutom sänks räntetaket från 40 till 20 procentenheter över gällande referensränta. Dessa lagändringar trädde i kraft den 1 mars 2025.

Tillsyn

Sedan den 1 januari 2023 är Finansinspektionen tillsynsmyndighet beträffande kreditprövningar för samtliga tillståndspliktiga företag som lämnar krediter till konsumenter. Till följd av förändringen bör konsumentkreditinstitut följa Finansinspektionens allmänna råd (FFFS 2023:20) som trädde i kraft 1 september 2023.

Konsumentverket har kvar, (som gäller för övriga kategorier av företag), tillsynen över hur konsumentkreditinstitut informerar om och marknadsför krediter riktade mot konsumenter. Konsumentkreditinstitut bör därför beakta både Konsumentverkets allmänna råd och Finansinspektionens allmänna råd. Konsumentverkets senaste uppdatering av allmänna råd om konsumentkrediter trädde i kraft den 1 november 2021. Konsumentverket har under 2024 gjort en översyn av de nya reglerna och kommer under 2025 med föreskriftsförslag anpassade till de nya reglerna.

Sanktioner vid bristfällig kreditprövning

Vid bristfälliga kreditprövningar kan Finansinspektionen utfärda sanktioner i enlighet med lag om viss verksamhet med konsumentkrediter. De sanktioner som kan utfärdas från Finansinspektionen är anmärkning, varning eller återkallelse av tillståndet. Både anmärkning och varning får förenas med sanktionsavgift. Sanktionsavgiften kan bestämmas till ett belopp om lägst 5 000 kronor och högst 50 000 000 men får inte överstiga mer än tio procent av näringsidkarens föregående årsomsättning.

Genomförande av nytt konsumentkreditdirektiv

Direktiv 2023/2225 om konsumentkreditavtal och om upphävande av direktiv 2008/48/EG (konsumentkreditdirektivet) ska implementeras i svensk rätt och den svenska utredningen, SOU 2024:69, avlämnades den 11 oktober 2024. Ändringarna till följd av konsumentdirektivet föreslås implementeras år 2026.

Sanktioner enligt konsumentkreditlagen

Konsumentverket har sedan en lagändring 2016 rätt att ta ut en sanktionsavgift av näringsidkare som vid kreditgivning till konsumenter inte gör erforderliga kreditprövningar. Sanktionsavgiften kan bestämmas till ett belopp mellan lägst 5 000 kronor och högst 10 000 000 kronor men får inte överstiga tio procent av näringsidkarens årsomsättning. Syftet angavs vara att stärka konsumentskyddet vid kreditgivning och därigenom minska överskuld-sättningen bland konsumenter. Konsumentverket har sedan 2016 även rätt att meddela omedelbart gällande förbud för näringsidkaren att lämna krediter.

Kapitaltäckning och stora exponeringar

Den 1 december 2017 beslutade Baselkommitténs styrande organ Governors and Heads of Supervision (GHOS) om viktiga kompletteringar för att färdigställa de globala standarderna för bankers kapitaltäckning.

De nya globala standarderna har uppdaterats i flera viktiga delar.

Baselkommitténs överenskommelse anger att de nya standarderna gäller från 1 januari 2022. Golvet för de riskvägda tillgångarna ska fasas in från nivån 50% år 2022 till slutnivån 72,5% från den 1 januari 2027. Baselkommitténs överenskommelse ställer även krav på att bankerna ska publicera utvecklingen av de riskvägda tillgångarna under hela infasningsperioden. Syftet med den ökade transparensen är att underlätta för externa bedömare att analysera effekten av golvet.

Vid sidan av Baselkommitténs överenskommelse har det genomförts en översyn av kapitaltäckningsreglerna i EU som bland annat inför ett bruttosolidaritetskrav men som också ändrar hur kapitalkraven utformas i EU och hur de kan tillämpas av tillsynsmyndigheter, exempelvis i vilken utsträckning nationella tillsynsmyndigheter kan använda pelare 2-påslag.

För svensk del införs de nya Baselstandarderna via EU-rätten. De ändringar som införs genom ändringar i förordningen blir direkt gällande medan de som genomförs genom direktiv sedan måste implementeras genom lag och föreskrifter i Sverige.

CRR/CRD-regleringen

[Kreditinstitutsdirektivet](#) (CRD IV) innehåller krav som gäller både inledande av verksamhet och tillhandahållande av tjänster samt krav på myndighetstillsyn, sanktioner och tillförlitlig bolagsstyrning. Direktivet innehåller också krav på tilläggs kapital i form av olika buffertar. Direktiv införs genom nationell lagstiftning.

[EU:s kapitaltäckningsförordning](#) (CRR) är direkt gällande lagstiftning och behövs därför inte införas på nationellt plan. Förordningen innehåller bestämmelser om beräkning av kapitalbas och minimikapitalkrav, likviditet, minimikapitaltäckningsgrad samt stora exponeringar. Dessutom innehåller den bestämmelser om kraven på offentlighet.

EU:s kapitaltäckningsförordning kompletteras av [tekniska standarder för tillsyn och genomförande som bereds av Europeiska bankmyndigheten \(EBA\) och som meddelas som EU-kommissionens beslut eller förordningar](#), vilka är bindande och direkt tillämplig lagstiftning i medlemsländerna.

I sin webbtjänst upprätthåller EBA [en interaktiv gemensam regelbok](#) som förutom kreditinstitutsdirektivet och EU:s kapitaltäckningsdirektiv även innehåller de tekniska standarder som upprättats av EBA och godkänts av kommissionen, EBA:s riktlinjer och rekommendationer, samt frågor och svar (Q&A) i anslutning till dem.

Rapporter och rapporteringssystem

Regleringen är förknippad med en omfattande rapportering. Inrapporteringsystemet hos FI används för den nya EU-harmoniserade tillsynsrapporteringen av bland annat finansiella uppgifter (FINREP) och kapitaltäckningsuppgifter (COREP).

Vilka rapporter som ska lämnas och när de ska lämnas framgår av FI:s rapporteringsplan för aktuell period.

Nedan anges FI:s kapitaltäcknings- och likviditetsföreskrifter med mera:

- Föreskrifter om periodisk rapportering av uppgifter om minimikravet på nedskrivningsbara skulder (FFFS 2019:1)
- FI:s föreskrifter om kontracykliskt buffertvärde (FFFS 2014:33)
- FI:s föreskrift om internt bedömt kapitalbehov (FFFS 2014:13)
- FI:s föreskrifter om tillsyns krav och kapitalbuffertar (FFFS 2014:12)
- Föreskrifter om hantering av likviditetsrisker (FFFS 2010:7)
- Föreskrifter om ersättningspolicy i kreditinstitut, värdepappersbolag och fondbolag med tillstånd för diskretionär portföljförvaltning (FFFS 2011:1)
- Rapportering av ränterisk i övrig verksamhet (FFFS 2007:4)
- Föreskrifter och allmänna råd om hantering av kreditrisker i kreditinstitut och värdepappersbolag (FFFS 2018:16)

Lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag med mera

Sedan den 1 januari 1996 gäller lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag (ÅRKL), vilken i vissa hänseenden hänvisar till årsredovisningslagen, ÅRL (1995:1554).

ÅRKL tillämpas på kreditinstitut, varmed avses banker, det vill säga bankaktiebolag, sparbanker och föreningsbanker, kreditmarknadsföretag (kreditmarknadsbolag respektive kreditmarknadsföreningar), institut för elektroniska pengar, Sveriges allmänna hypoteksbank och Svenska skeppshypotekskassan. Lagen gäller även svenskt aktiebolag som fått tillstånd att driva värdepappersrörelse, det vill säga värdepappersbolag. Vidare ska lagens bestämmelser om koncernredovisning tillämpas på finansiella holdingbolag som uteslutande eller huvudsakligen förvaltar dotterföretag som är kreditinstitut.

Huvuddelen av bestämmelserna i ÅRKL överensstämmer med motsvarande bestämmelser i årsredovisningslagen. På dessa punkter innehåller ÅRKL endast hänvisningar till årsredovisningslagen. Men det finns viktiga punkter där lagarna skiljer sig åt bland annat beträffande tilläggsupplysningar.

- Sedan 2005 ska alla noterade företag inom EU, med en övergångsfrist till år 2007 för de som bara har skuldebrev noterade, tillämpa EG:s International Accounting Standard (IAS)-förordning. Den innebär att företagen måste upprätta sin koncernredovisning enligt av EU-kommissionen antagna internationella redovisningsstandarder (IAS/IFRS, International Financial Reporting Standards) från International Accounting Standards Board (IASB). ÅRL och ÅRKL har successivt anpassats för att möjliggöra tillämpning av IFRS.
- Även FI har sedan 2004 successivt anpassat sina redovisningsföreskrifter till av EU-kommissionen antagna internationella redovisningsstandarder (IAS/IFRS). Ändringarna avser liksom i ÅRKL bland annat uppställningsformer.

FI:s föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag FFFS 2008:25 har ändrats genom FFFS 2009:11, FFFS 2011:54, FFFS 2013:2, FFFS 2013:24, FFFS 2014:18, FFFS 2015:20, FFFS 2017:18, FFFS 2018:20, FFFS 2019:2, FFFS 2020:10, FFFS 2020:29, FFFS 2021:14, 2022:8 och 2023:2.

- Enligt FI:s föreskrifter och allmänna råd FFFS 2008:25 om redovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag gäller som huvudregel att de IFRS/IAS som antagits av EU, däribland IAS 17 Leasingavtal, ska tillämpas av alla företag som omfattas av föreskrifterna, både i koncernredovisningen och i redovisningen för juridisk person. Från denna huvudregel finns dock ett antal undantag och tillägg bland annat med hänsyn till sambandet mellan redovisning och beskattning. Beträffande redovisning i juridisk person hänvisas till Rådet för Finansiell Rapportering RFR 2. I följd därav kan finansiella leasingavtal i juridisk person redovisas enligt de regler som gäller för operationella leasingavtal inklusive kravet på upplysningar. FFFS 2008:25 innehåller dessutom vissa särföreskrifter i förhållande till bland annat RFR 2.

Leasingredovisning

I juli 2006 startade International Standard Board (IASB) och United States Financial Accounting Standard Board (FASB) ett gemensamt projekt angående

leasingredovisning. FF och Svenska Bankföreningen har under projektets gång träffat företrädare för såväl IASB/FASB som IASB:s styrelse för att framföra branschens syn på projektet.

I januari 2016 publicerade IASB en ny standard avseende leasingavtal, IFRS 16 Leases. IFRS 16 ersätter IAS 17 Leasingavtal samt tillhörande tolkningar IFRIC 4 Fastställande av huruvida ett avtal innehåller ett leasingavtal, SIC 15 Förmåner i samband med teckning av operationella leasingavtal och SIC 27 Bedömning av den ekonomiska innebörden av transaktioner som innefattar ett leasingavtal.

Standarden innebär framför allt förändringar i det sätt som leasingavtal ska redovisas på hos leasetagaren. En leasetagare ska redovisa samtliga leasingavtal som tillgångar och skulder i balansräkningen, med undantag för kortfristiga leasingavtal och leasingavtal där värdet på de underliggande tillgångarna är ringa. Redovisningen är baserad på synsättet att leasetagaren har en rättighet att använda en tillgång under en specifik tidsperiod och samtidigt en skyldighet att betala för denna rättighet.

Enligt IFRS 16 ska leasegivare fortsatt klassificera leasingavtal som finansiella eller operationella leasingavtal. Standarden godkändes för tillämpning inom EU hösten 2017. Standarden tillämpas för räkenskapsår som inleds den 1 januari 2019. Mot bakgrund av vad som hittills framkommit om den så kallade Right of Use-modellen kan det konstateras att den nya standarden kommer medföra påtagliga nackdelar för näringslivet, inte minst för leasetagarna.

Nya skatteregler för företagssektorn

Riksdagen beslutade den 14 juni 2018 om vissa nya skatteregler för företagssektorn genom ändringar i bland annat inkomstskattelagen (1999:1229) (se prop. 2017/18:245). De nya reglerna ska enligt motiven motverka skatteplanering med ränteavdrag och bidra till en ökad neutralitet i skattesystemet genom breddade skattebaser. Med de nya reglerna begränsas möjligheten till ränteavdrag för leasetagare och leasegivare. Begränsningen är frikopplad från redovisningsreglerna. Under hösten 2024 remissbehandlades betänkandet Förbättrade ränteavdragsbegränsningsregler för företag (SOU 2024:37). FF välkomnade förslaget om att beloppsgränsen höjs från 5 till 25 miljoner kr.

Valuta- och kreditreglering

Sedan 1 januari 1993 gäller lagen (1992:1602) om valuta- och kreditreglering.

Valutareglerng innebär att valutatransaktioner som kan ha betydelse för valutapolitiken och som anges i

FINANSBOLAGENS SPELREGLER

förordnandet om valutareglering, inte får genomföras utan tillstånd av Riksbanken.

Valutareglering i fredstid får endast tillämpas om det råder utomordentliga förhållanden som är föranledda av en allvarlig olycka, våldshandling, epidemi eller liknande, eller av utomordentligt stora kortfristiga kapitalrörelser och det är uppenbart att andra åtgärder inte är tillräckliga eller möjliga.

Har regeringen förordnat om valutareglering, får på framställan av Riksbanken också förordnas om kreditreglering. Ett förordnande om kreditreglering kan gälla ett eller flera slag av finansinstitut. Regeringen kan på begäran av Riksbanken förordna att även annan som yrkesmässigt och i betydande omfattning bedriver kreditgivning ska kunna omfattas av kreditregleringen.

Följande kreditregleringar kan användas:

- Riksbanken får fastställa ett högsta belopp för utlåning (varvid även jämföras likvider för fordringar som förvärfvas i finansieringssyfte, det vill säga factoring), garantiförbindelser som är knutna till kreditgivning, samt värdet av leasingobjekt (utlåningsreglering).
- Obligationer och andra fordringsrätter som är avsedda för allmän omsättning får inte ges ut utan tillstånd av Riksbanken av annan än Riksgäldskontoret (emissionskontroll).
- Riksbanken får fastställa högsta eller högsta genomsnittlig utlåningsränta (räntereglering).
- Riksbanken får fastställa att vissa av finansinstituten placeringar ska utgöra en viss andel av deras totala placeringar eller att förändringen av sådana placeringar ska utgöra en viss procent av förändringen av de totala placeringarna (placeringskrav).

Riksbanken administrerar valuta- och kreditregleringen. För närvarande gäller varken någon valuta- eller kreditreglering.

Hållbarhetsregler

Regler för redovisning, rapportering och upplysningar av hållbarhetsrelaterad information tas fram internationellt, inom EU och i svensk rätt. Syftet är att skapa en mer sammanhållen utformning av hållbarhetsrelaterad informationsgivning och främja transparensen på finansmarknaden.

EU-direktivet om företags hållbarhetsredovisning

Det nya direktivet om företags hållbarhetsredovisning (CSRD) innebär att tidigare hållbarhetsregler revideras och skärps. Kraven utvidgas till att omfatta samtliga stora företag och samtliga börsnote-

rade företag inom EU (förutom noterade mikroföretag). Moderföretag i en stor koncern ska upprätta en hållbarhetsrapport för koncernen. Reglerna kommer att tillämpas på noterade små och medelstora företag med beaktande av deras specifika karaktär. En undantagsklausul kommer även att tillämpas för små och medelstora företag under en övergångsperiod, vilket innebär att de undantas från tillämpningen av direktivet fram till 2028.

Enligt CSRD ska hållbarhetsrapporten alltid utgöra en del av förvaltningsberättelsen, det vill säga den ska vara en del av årsredovisningen. Det blir också obligatoriskt att hållbarhetsrapportering ska granskas av en tredje part. Rapporten ska granskas av antingen en oberoende revisor eller en oberoende granskare. CSRD har nu implementerats i svensk lagstiftning. Enligt CSRD ska lagstiftningen börja tillämpas i tre steg:

- 1 januari 2024 för företag som redan omfattas av Non-Financial Reporting Directive (NFRD)
- 1 januari 2025 för stora företag som inte redan omfattas av NFRD
- 1 januari 2026 för noterade små och medelstora företag, små och icke-komplexa kreditinstitut och captivebolag

Även icke-EU-företag som genererar en nettoomsättning om minst 150 miljoner euro inom EU och har minst ett dotterföretag eller en filial inom EU måste tillhandahålla en hållbarhetsrapport.

European Sustainability Reporting Standards

Rapporteringskrav enligt CSRD presenteras i European Sustainability Reporting Standards (ESRS). ESRS är obligatoriska standarder som ska tillämpas av de företag som omfattas av CSRD. Standarderna tas fram av den europeiska rådgivande gruppen för finansiell rapportering (European Financial Reporting Advisory Group, Efrag) och antas av kommissionen som delegerade akter. Standarderna specificerar den information som ska lämnas om miljöfrågor, sociala frågor och bolagsstyrningsfrågor.

Standarderna innehåller dels övergripande standarder (ESRS 1 och ESRS 2), där ESRS 1 framför de allmänna kraven och ESRS 2 innehåller upplysningskrav som samtliga företag ska redovisa. De övriga delarna i ESRS (E1-5, S1-4 och G1) ska rapporteras utifrån företagsstyrning, strategi, påverkan, risker och möjligheter, mätpunkter och mål. Varje del ska inkluderas i rapporten om de är väsentliga för företagets verksamhet och dess värdekedja. År 2026 kommer även sektorspecifika standarder att vara en del av ESRS.

Väsentlighetsanalys och värdekedja

De företag som ska tillämpa CSRD för år 2024, och därmed även ESRS, ska identifiera vilka väsentliga konsekvenser, risker och möjligheter som finns i deras företag avseende hållbarhetsfrågor. Vid bedömningen av vilka hållbarhetsfrågor som är väsentliga för ett företag ska företagets värdekedja beaktas. EFRAG har offentliggjort rekommendationer på hur *väsentlighetsanalysen* och bedömningen av *värdekedjan* kan göras. Till följd av att rapporteringsskyldiga företag ska hållbarhetsrapportera om deras värdekedjor innebär det att flera företag, inom värdekedjan, kommer behöva tillhandahålla hållbarhetsinformation.

Taxonomi

Taxonomiförordningen utgör ett gemensamt klassificeringssystem för vilka ekonomiska verksamheter som är miljömässigt hållbara. Syftet är att hjälpa investerare att identifiera och jämföra miljömässigt hållbara investeringar. För att en viss ekonomisk verksamhet ska klassificeras som miljömässigt hållbar ska den bidra väsentligt till ett eller flera av sex fastställda miljömål, inte orsaka betydande skada för något av de övriga målen, samt uppfylla vissa minimikrav inom hållbarhet.

Taxonomin omfattar följande miljömål:

1. begränsning av klimatförändringar
2. anpassning till klimatförändringar
3. hållbar användning och skydd av vatten och marina resurser
4. övergång till en cirkulär ekonomi
5. förebyggande och kontroll av föroreningar
6. skydd och återställande av biologisk mångfald och ekosystem.

I enlighet med artikel 8 i taxonomin ska hållbarhetsrapporteringsskyldiga företag enligt CSRD även rapportera huruvida verksamheten är hållbar enligt taxonomin.

Kraven gäller för vissa finansmarknadsaktörer, börsnoterade företag samt andra stora företag av allmänt intresse som ska ta fram en hållbarhetsrapport i samband med årsredovisningen. I och med det kommande nya direktivet för hållbarhetsredovisning kommer även ytterligare aktörer att omfattas av kraven. Från 2022 ska de företag som även omfattas av Årsredovisningslagens krav (se nedan) upprätta en hållbarhetsrapport i enlighet med Taxonomiförordningen, och bland annat redovisa vilken andel av deras ekonomiska verksamheter som omfattas av taxonomins två klimatrelaterade miljömål. Flera krav på redovisning började tillämpas 2023.

För närmare information om vilka aktörer som omfattas av Taxonomiförordningen och vilka krav förordningen ställer upp hänvisas till länkarna nedan.

- [Taxonomiförordningen: Förordning \(EU\) 2020/852](#)
- [Kommissionens delegerade förordning \(EU\) 2021/2139 om tekniska granskningskriterier för begränsning och anpassning till klimatförändringar](#)
- [Kommissionens delegerade förordning \(EU\) 2021/2178 om upplysningar enligt taxonomin i hållbarhetsrapporter](#)
- [Kommissionens delegerade förordning \(EU\) 2022/1214 avseende kärnkraft och naturgas](#)
- [2021-12-22: EU-kommissionen publicerar svar på frågor om taxonomiförordningen](#)

Årsredovisningslagen

CSRD har implementerats i årsredovisningslagen (ÅRL). Enligt 6 kap 10 § ska förvaltningsberättelsen innehålla hållbarhetsrapporten om bolaget uppfyller mer än ett av följande villkor:

- Medelantalet anställda i företaget har under vart och ett av de två senaste räkenskapsåren uppgått till mer än 250.
- Företagets redovisade balansomslutning har för vart och ett av de två senaste räkenskapsåren uppgått till mer än 175 miljoner kronor.
- Företagets redovisade nettoomsättning har för vart och ett av de två senaste räkenskapsåren uppgått till mer än 350 miljoner kronor.

Hållbarhetsrapporten ska även upprättas av aktiebolag eller handelsbolag som är noterade och uppfyller mer än ett av följande villkor:

- Medelantalet anställda i företaget har under vart och ett av de två senaste räkenskapsåren uppgått till mer än tio.
- Företagets redovisade balansomslutning har för vart och ett av de två senaste räkenskapsåren uppgått till mer än 175 miljoner kronor.
- Företagets redovisade nettoomsättning har för vart och ett av de två senaste räkenskapsåren uppgått till mer än 350 miljoner kronor.

Den svenska lagstiftaren har, vid införandet av övergångsbestämmelserna till årsredovisningslagen, inte utnyttjat möjligheten att införa strängare krav än vad CSRD ställer. Alltså gäller samma tidpunkter som presenterats ovan i avsnittet "EU-direktivet om hållbarhetsredovisning".

Direktiv om hållbarhet i företagens värdekedja (CSDDD)

EU-kommissionen har presenterat ett förslag till direktiv om skyldigheten för företag att genomföra en granskning, så kallad due diligence, av vilken hållbarhetspåverkan andra aktörer i företagets värdekedja har. Kommissionen föreslår att det införs administrativa sanktioner och möjlighet till skadestånd om reglerna inte följs.

Förslaget är avsett att komplettera due diligence-relaterade krav i andra regelverk på hållbarhetsområdet, till exempel reglerna om icke-finansiell rapportering i årsredovisningen (hållbarhetsrapporter) och skyldigheten för finansmarknadsaktörer att lämna hållbarhetsupplysningar (SFDR). Due diligence-frågor berörs även i EU:s taxonomiförordning om vad som ska utgöra en hållbar investering.

Skyldigheterna enligt CSDDD kommer att fasas in från tre år efter dess ikraftträdande (cirka 2027) till fem år efter dess ikraftträdande (cirka 2029) och kommer i slutänden gälla för företag med mer än 1 000 anställda och som har en omsättning på mer än 450 miljoner euro.

Tillsyn

Finansbolag (kreditmarknadsbolag) står under FI:s tillsyn. FI utövar denna tillsyn dels genom inspektioner i enskilda fall, dels genom att utfärda föreskrifter och allmänna råd i sin författningssamling FFFS. Följande är tillämpliga på finansbolag (grundförfattningar i urval):

- Allmänna råd om riktlinjer för hantering av etiska frågor hos institut som står under inspektionens tillsyn (1998:22)
- Allmänna råd om kontokort och automattjänster (2000:9)
- Allmänna råd om inlåningskonton och tillhörande banktjänster (2001:8)
- Allmänna råd om klagomålshantering avseende finansiella tjänster till konsumenter (2002:23)
- Föreskrifter och allmänna råd om finansiell rådgivning till konsumenter (KOFs 2004:5)
- Föreskrifter och allmänna råd om hantering av kreditrisker i kreditinstitut och värdepappersbolag (2018:16)
- Allmänna råd för revisorer förordnande av Finansinspektionen (2004:10)
- Allmänna råd om styrning och kontroll av finansiella företag (2005:1)
- Föreskrifter om rapportering av ränterisk i övrig verksamhet (2007:4)

- Föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag (2008:25)
- Föreskrifter om ägar- och ledningsprövning (2009:3)
- Föreskrifter om ändring i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om betalningsinstitut och registrerade betaltjänstleverantörer (2010:3)
- Föreskrifter om hantering av likviditetsrisker för kreditinstitut och värdepappersbolag (2010:7)
- Föreskrifter om ersättningspolicy i kreditinstitut, värdepappersbolag och fondbolag med tillstånd för diskretionär portföljförvaltning (2011:1)
- Föreskrifter och allmänna råd om rapportering av ägares kvalificerade innehav och ägarintressen (2011:14)
- Föreskrifter och allmänna råd om särskild tillsyn över finansiella konglomerat (2011:26)
- Föreskrifter och allmänna råd om institut för elektroniska pengar och registrerade utgivare (2011:49)
- Allmänna råd om att söka tillstånd att driva bank- och finansieringsrörelse (2011:50)
- Föreskrifter och allmänna råd om säkerställda obligationer (2013:1)
- Föreskrifter och allmänna råd om styrning, riskhantering och kontroll i kreditinstitut (2014:1)
- Föreskrifter och allmänna råd om hantering av operativa risker (2014:4)
- Föreskrifter och allmänna råd om viss verksamhet med konsumentkrediter (2014:8)
- Föreskrifter om tillsynskrav och kapitalbuffer (2014:12)
- Föreskrifter om rapportering av kvartals- och årsbokslutsuppgifter (2014:14)
- Föreskrifter och allmänna råd om information om ränta på bostadskrediter (2015:1)
- Föreskrifter om anmälan av vissa förvärv (2016:1)
- Föreskrifter om återhämtningsplaner, koncernåterhämtningsplaner och avtal om finansiellt stöd inom koncerner (2016:6)
- Föreskrifter om ändring i Finansinspektionens föreskrifter om amortering av krediter mot säkerhet i bostad (2016:16)

- Föreskrifter och allmänna råd om verksamhet med bostadskrediter (2016:29)
- Allmänna råd om begränsning av krediter mot säkerhet i form av pant i bostad (2016:33)
- Föreskrifter om värdepappersrörelse (2017:2)
- Föreskrifter om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (2017:11)
- Finansinspektionens föreskrifter om verksamhet för betaltjänstleverantörer (2018:4)
- Föreskrifter om försäkringsdistribution (2018:10)
- Konsumentverkets allmänna råd om konsumentkrediter (KOVFS 2020:1)
- Föreskrifter och allmänna råd om utländska kreditinstituts rapportering för betydande filialer i Sverige (2020:9)
- Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om skyldighet för kreditinstitut som driver verksamhet genom filial i Sverige att rapportera vissa uppgifter (2020:27)
- Föreskrifter om säkerhetsskydd (2022:17)
- Finansinspektionens föreskrifter om ägarlednings-, och ledningsprövning i kreditinstitut (2023:13)
- Allmänna råd om krediter i konsumentförhållanden (2023:20)
- Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om valutaväxling och annan finansiell verksamhet (2023:22)
- Föreskrifter om rapportering av incidenter och informationsregister enligt EU:s förordning om digital operativ motståndskraft för finanssektorn (2024:20)
- Föreskrifter och allmänna råd om insättnings-system (2024:21)
- Allmänna råd om rapportering av händelser av väsentlig betydelse (2024:22)

God sed i finansbolag

Både i Sverige och inom EU finns strävanden i riktning mot att näringslivet i ökad utsträckning ska lösa uppkommande frågeställningar och problem genom så kallade egenåtgärder, bland annat i syfte att förebygga problem i förhållande till konsumenter eller andra kunder.

Som ett svar på dessa strävanden uttalar sig FF om vad som enligt FF:s uppfattning är god sed i finansbolag. Uttalanden kan avse allmänna förhållanden

lika väl som specifika produkter eller frågor, och ges ut när FF finner anledning därtill. Uttalandena publiceras i en numrerad serie och ersätter FF:s tidigare egenåtgärder.

Uttalandena uttrycker således FF:s bedömning om vad som i allmänhet är god sed. Förhållandena varierar dock, både mellan olika företag och mellan olika situationer. Även andra åtgärder, ageranden eller rutiner kan således vara förenliga med god sed. FF förutsätter att dess medlemmar i alla avseenden iakttar god sed med hänsyn till förhållandena i varje fråga.

Hittills har FF i denna serie givit ut etiska riktlinjer (FF1) samt uttalanden om god sed rörande finansiella leasingvillkor (FF2), vid redovisning av leasingavtal (FF3), om kontovillkor (FF4) och om konsumentleasing/privatleasing (FF5).

God sed om privatleasing (FF5) uppdaterades 2017 och en ny version antogs 2019.

Uttalandena finns tillgängliga på FF:s hemsida.

FF har även bidragit till Motorbranschens Riksförbunds (MRF) broschyr om privatleasing.

Etiska riktlinjer – FF 1

Som nummer 1 i serien har utgivits etiska riktlinjer för medlemsföretagen. Riktlinjerna är uppdelade i tre avdelningar. Den första berör allmänna förhållanden, den andra finansiering i allmänhet och den tredje särskilt om konsumentkrediter. Riktlinjerna behandlar medlemmarnas uppträdande och framtoning på marknaden mot både privatpersoner och företag. Kunder, kreditförmedlare, myndigheter och massmedier ska genom reglerna upplysas om vilken minimistandard man har rätt att kräva av medlemsföretagen.

I riktlinjerna anges bland annat att medlemsbolagen ska ställa höga krav på andra bolag som de samarbetar med. Om ett finansbolag upptäcker att fel uppstått i handläggningen av ett ärende ska bolaget självt rätta felet även om klagomål inte har anförts.

Finansiella leasingvillkor – FF 2

Som nr 2 i FF:s serie *God sed i finansbolag* har givits ut ett uttalande rörande finansiella leasingvillkor. Syftet med uttalandet är att ge stöd åt medlemmarna vid utformningen av sådana leasingavtal vari leasetagaren inte är en konsument.

Uttalandet berör upplåtelsen av nyttjanderätt, leasingperioden, förtida uppsägning, leasingavgifter, ändring av leasingavgifterna, tillägg till leasingavgiften, leverans samt fel, brist och dylikt samt leasetagarens ansvar för leasingobjektet.

Med avseende på leasingavgifterna anges bland annat att god sed kräver att det i leasingavtalet tydligt anges storleken av leasingavgifterna, hur många gånger avgifterna ska betalas samt förfallodag för varje betalning.

Vidare anges för det fall att leasingavgifterna ska kunna ändras att god sed kräver att detta regleras på ett tydligt sätt i leasingavtalet så att leasetagaren uppfattar under vilka förutsättningar leasingavgifterna kan ändras. Därutöver kräver dock inte god sed att ändringar av leasingavgifter måste följa någon viss princip. Det är således förenligt med god sed att låta leasingavgifternas belopp bero på förändringar till exempel i räntesatsen för någon viss referensränta, på ränteläget på någon viss marknad, på leasegivarens refinansieringskostnader eller på någon annan sådan omständighet.

Vare sig leasingavgifternas storlek kopplats till en referensränta enligt ovan eller ej är det förenligt med god sed att avtala att leasingavgifterna ska kunna ändras också om de förutsättningar som legat till grund för den ursprungliga beräkningen av leasingavgifter ändras, till exempel som följd av en lagändring eller ett myndighetsbeslut eller genom att leasegivarens refinansieringskostnader stigit utöver den compensation därför som leasegivaren erhåller genom leasingavgifterna.

För det fall att leasingavgifterna ändras på grund av att förutsättningarna ändrats enligt ovan är det förenligt med god sed, dock utan att det utgör något krav, att tillerkänna leasetagaren rätt att avbryta leasingavtalet.

Uttalandet reviderades 2002 och 2011 varvid föreskrevs att vid ändring av leasingavgifter ska leasetagaren underrättas i förväg samt få sådan information att leasetagaren kan konstatera att ändringen är förenlig med avtalet.

Redovisning av leasingavtal – FF 3

FF:s uppfattning om god sed vid redovisning av leasing är att det för onoterade företag normalt är helt tillfredsställande att leasingavtal redovisas med utgångspunkt från den civilrättsliga äganderätten, det vill säga att alla leasingavtal redovisas som operationella leasingavtal. Detta och förhållandet att annuitetsmetoden kan tillämpas av leasegivaren överensstämmer med branschens uppfattning om vad som utgör god redovisningssed vid redovisning av leasing, även i juridisk person för noterade företag och kreditinstitut. Därav följer att det normalt är leasegivaren som redovisar leasingobjektet i sitt bokslut. En reviderad version av FF3 planeras till följd av ändringar i redovisnings- och skatteregler.

Kontovillkor – FF 4

Upphävd till följd av Finansinspektionens Allmänna råd FFFS 2000:9 om kontokort och automattjänster.

Konsumentleasing/privatleasing – FF 5

Syftet med uttalandet är att ge stöd åt medlemmarna vid utformning av avtal. Med leasing till konsument avses en som huvudregel ouppsägbar upplåtelse av leasingobjektet till leasinggivaren. Leasetagaren ansvarar för skador på/förlust av objektet under leasingperioden men inte för objektets marknadsvärde vid utgången av leasingperioden.

God sed om privatleasing uppdaterades i juni 2019 efter positiv dialog med Konsumentverket. I samband med detta medverkade FF i MRF:s arbete med en beställningsblankett för privatleasing som MRF presenterade i början av 2020. I samband med detta uppdaterades även MRF:s broschyr om privatleasing.

Internationella konventioner

Unidroitkonventionerna

Vid en diplomatkonferens i maj 1988 i Ottawa, Kanada, antogs en konvention om internationell finansiell leasing och en konvention om internationell factoring. Konventionerna har utarbetats av Unidroit (International Institut for the Unification of Private Law) i samarbete med bland annat Leaseurope. Det ankommer på de deltagande staterna att avgöra om konventionerna ska införlivas med de nationella rättssystemen.

Den svenska regeringen har inte tagit ställning till om Sverige ska ansluta sig till konventionerna. För båda konventionerna gäller att de måste ratificeras, det vill säga godkännas, av minst tre stater innan de träder i kraft. Elva stater har hittills ratificerat leasingkonventionen. I och med att Nigeria ratificerade konventionen i oktober 1994 har erforderligt antal länder anslutit sig. Frankrike och Italien hade tidigare ratificerat denna, som trädde i kraft i dessa länder den 1 maj 1995. Vad gäller factoringkonventionen har till dags dato nio stater ratificerat denna.

Leasingkonventionen

Konventionen gäller inte konsumentförhållanden, korttidsuthyrning, operationell leasing och fastighetsleasing, däremot subleasing i ett eller flera led. Konventionen är tillämplig vidare endast då leasegivaren och leasetagaren har sina affärsställen i olika stater. Dessutom krävs för konventionens tillämplighet att de jämte leverantören har sina affärsställen i konventionsstater. Konventionen kan dock också vara tillämplig om både leveransavtalet och leasingavtalet har lagen i en konventionsstat som

FINANSBOLAGENS SPELREGLER

tillämplig lag. Konventionen kan avtalas bort, helt eller delvis.

Om konventionen är tillämplig är följande tre regler tvingande:

- artikel 8(3) om leasegivarens medgivande för att leasetagaren får ha utrustningen i orubbad besittning,
- artikel 13(3)(b) om jämkning av oskäligen skadeståndsbestämmelser i avtalet och
- artikel 13(4) om förbud mot att säga upp avtalet och samtidigt återropa en avtalsbestämmelse om accelererad betalning av framtida hyresbelopp.

Ett viktigt syfte med konventionen är att få ett skydd för leasegivaren erkänt i finansiell leasing. Därför föreskrivs att leasegivarens rätt till utrustningen gäller framför de flesta andra anspråk. Leasegivaren går till exempel före leasetagarens konkursborgenärer och likvidatorer samt före borgenärer som har fått utrustningen utlånat eller belagd med kvarstad. Däremot måste leasegivaren stå tillbaka för den som har pant eller retentionsrätt i utrustningen eller som kan återropa någon särskild rätt till kvarhållande eller liknande i fråga om skepp eller flygplan.

Leasegivaren har inte något ansvar för utrustningen om han inte har deltagit i valet av utrustning eller leverantör och det finns ett orsakssamband mellan inblandningen och skada som drabbat leasetagaren. Dock kan leasegivaren ha ett ansvar "som ägare" eller ett produktansvar som importör.

Leasegivaren tar ansvar för alla störningar i leasetagarens besittning utom sådana som beror på leasetagaren själv.

Leverantörens ansvar enligt leveransavtalet gäller inte bara mot leasegivaren utan även mot leasetagaren "som om denne hade varit köpare".

Leasetagaren har rätt gentemot leverantören och leasegivaren att avvisa utrustningen och häva avtalet vid fel eller brist i leverans. Hävningen får dock endast tillgripas i vissa fall. Frågan om leasegivarens rättigheter – hävning, skadestånd – vid leasetagarens kontraktsbrott regleras noga.

Leasegivaren får överlåta sina rättigheter enligt avtalet, leasetagaren dock endast med leasegivarens tillstånd.

Factoringkonventionen

Konventionen gäller bara sådan internationell factoring där kunden underrättas om överlåtelsen. Ett factoringavtal måste ha upprättats mellan leveran-

tören och factorn, som blir ägare till fakturorna. Factorn ska ge leverantören minst två av följande tjänster:

- finansiering, inklusive lån och förskottsbetalning
- bokföring/redovisning av överlåtna fordringar,
- inkassering av fordringar,
- skydd mot bristande betalning från gäldenärerna.

Leverantören och gäldenären ska ha sina affärsställen i olika konventionsstater. Däremot spelar det ingen roll var factorn har sitt affärsställe.

Konventionen kan avtalas bort, men om den tillämpas är alla bestämmelser som ska trygga att leverantörens överlåtelse blir giltig, tvingande. Bland annat gäller att en sådan överlåtelse blir giltig även om leveransavtalet innehåller en bestämmelse som förbjuder leverantören att överlåta sin rätt. Huruvida detta stadgande är förenligt med svensk rätt är tveksamt.

Gäldenären måste denuncieras skriftligen. Han kan innan betalningen göra alla invändningar om köpeavtalet som han skulle ha kunnat göra mot leverantören. Factorn kan krävas på ersättning (1) om han har beloppet kvar och (2) om factorn vid betalningen var i ond tro.

Kapstadskonventionen om internationella intressen i rörlig utrustning

Kapstadskonventionen om internationella intressen i rörlig utrustning antogs i Kapstaden, november 2001. Konventionen innehåller ett legalt ramverk för tillskapande och säkerställande av internationella säkerheter i rörlig utrustning. Ett internationellt register (eller olika sådana för olika kategorier av utrustning och därtill knutna rättigheter) ska enligt konventionen föras över internationella intressen. Sverige tillträdde konventionen den 30 december 2015, som gäller som lag sedan den 1 april 2016. Genom *Lag (2015:860) om internationella säkerhetsrätter i lösa saker* har Sverige inkorporerat konventionen och Protokollet till konventionen om internationella säkerhetsrätter i lösa saker, om särskilda frågor rörande luftfartsobjekt (luftfartsprotokollet) i svensk rätt. Lagen har därefter ändrats genom lag (2018:475), vilken trädde i kraft den 1 februari 2024. Ändringarna innebär bland annat att borgenärer i vissa fall kan vidta åtgärder enligt Kapstadskonventionen och dess protokoll utan att ett domstolsbeslut krävs, om inte annat avtalats. Vidare fastställs att om svensk domsrätt föreligger enligt konventionen men ingen särskild domstol är utsedd, ska Stockholms tingsrätt vara behörig. Dessutom har det införts bestämmelser som reglerar tillämp-

ningen av luftfartsprotokollet och järnvägsprotokollet vid insolvenssituationer, där en maximal väntetid på 60 dagar nu gäller.

En "modellag" för leasing

I november 2008 antog Unidroit en modellag för leasing. Leaseurope samt dess amerikanska motsvarighet ELFA har följt projektet och framfört synpunkter till Unidroit bland annat beträffande vad som ska innefattas i definitionen av leasing.

Modellagen är baserad på de allmänna principer som kommer till uttryck i leasingkonventionen, och är framför allt tänkt att användas av utvecklingsländer – i första hand av afrikanska länder – och länder som befinner sig i övergångsfasen till marknadsekonomi.

Riktlinjer och rekommendationer

Förutom de regler som ovan nämnts under *God sed i finansbolag* har medlemmarna anslutit sig till Internationella Handelskammarens (ICC) *Regler för reklam och marknadskommunikation* och ICC/ESOMAR's *Internationella regler för marknads- och samhällsundersökningar*.

SIMPT-vägledning

Sedan några år tillbaka har SIMPT arbetat med att ta fram en vägledning för de finansiella företagens tolkning och tillämpning av reglerna om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Denna finns publicerad i olika delar, både utifrån ämnesområde och verksamhetstyp, på SIMPT:s webbplats www.simpt.se.

EU-förordningar

Som medlem i den Europeiska unionen omfattas Sverige av dess regelverk. De förordningar som antagits på EU-nivå är direkt gällande i Sverige utan någon särskild lagstiftningsåtgärd. Så snart en förordning har trätt i kraft gäller den därmed som lag i Sverige, till exempel Dataskyddsförordningen (GDPR). Förordningar är direkt tillämpliga och gäller exakt som de är skrivna i hela EU. Exempelvis är de sanktioner som rådet utfärdat genom förordningar direkt tillämpliga och måste åtföljas.

Europeiska tillsynsmyndigheter – riktlinjer och rekommendationer

2011 skapades en struktur inom EU för tillsynen av den finansiella sektorn. Syftet har varit att bättre kunna hantera den omfattande gränsöverskridande

verksamheten inom de europeiska finansmarknaderna, följa och analysera utvecklingen och kunna vidta relevanta åtgärder för att främja den finansiella stabiliteten inom EU.

Tre europeiska tillsynsmyndigheter har inrättats:

- Europeiska bankmyndigheten (EBA)
- Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten (EIOPA)
- Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten (ESMA)

Gemensamt benämns de tre europeiska tillsynsmyndigheterna som European Supervisory Authorities (ESA).

Myndigheterna lämnar olika förslag på tekniska standarder för tillsyn eller genomförande som sedan antas av EU-kommissionen i form av förordning eller beslut. Därutöver har myndigheterna möjlighet att anta olika riktlinjer och rekommendationer.

Riktlinjerna och rekommendationerna är jämställda med svenska allmänna råd. Dock finns en skyldighet att med alla tillgängliga medel söka följa dessa. För att denna skyldighet ska inträda gäller att riktlinjer finns översatt på svenska. (FI:s PM 2013-02-08, dnr 12-12289).

Exempel på riktlinjer från EBA är de *Gemensamma riktlinjerna för riskbaserad tillsyn* vad gäller anti-penningtvätt (finns tillgängliga på [EBA:s webbplats](http://eba.europa.eu/webbplats)). Samtliga riktlinjer finns samlade under rubriken "Regulation and Policy".

Tabellförteckning

Tabell 1	Finansbolagens utlåning och leasing i SEK och utländsk valuta.....	33
Tabell 2	Finansbolagens utlåning i SEK och utländsk valuta – kundstruktur	33
Tabell 3	Finansbolagens balansräkning vid utgången av de senaste fem åren.....	34
Tabell 4.1	Finansbolagens leasing i SEK och utländsk valuta – fördelning på objekt.....	35
Tabell 4.2	Bankers och MFI:s bokförda värden leasing i SEK och utländsk valuta.....	35
Tabell 5.1	Finansbolagens leasing i SEK och utländsk valuta – fördelat på objekt IB, anskaffningsvärde, avskrivningar/avyttringar och UB 2024.....	36
Tabell 5.2	Bankers respektive samtliga MFI:s leasing i SEK och utländsk valuta IB, anskaffningsvärde, avskrivningar/avyttringar och UB 2024.....	36
Tabell 6.1	Finansbolagens anskaffningsvärden för leasing – fördelat på objekt Kvartal och år för 2023 och 2024	37
Tabell 6.2	Bankers respektive samtliga MFI:s anskaffningsvärden för leasing Kvartal och år för 2023 och 2024	37
Tabell 7	Finansbolagens finanstjänster – fördelning på kreditformer	38

Notera att skillnaden mellan olika år delvis beror på att företag lämnat, respektive tillkommit, i den statistiska sfären.

STATISTIK

Tabell 1 Finansbolagens utlåning och leasing i SEK och utländsk valuta
Utestående belopp respektive bokförda värden vid kalenderårets utgång. Miljarder SEK.

År	2020	2021	2022	2023	2024
Totalt	254	272	266	271	279
<i>(varav i utländsk valuta)</i>	<i>(91)</i>	<i>(97)</i>	<i>(91)</i>	<i>(92)</i>	<i>(101)</i>

Källa: Statistiska Centralbyrån / Sveriges Riksbank

Tabell 2 Finansbolagens utlåning i SEK och utländsk valuta – kundstruktur
Utestående belopp respektive bokförda värden vid kalenderårets utgång. Miljarder SEK.

År	Leasing		Övriga företagskrediter		Hushåll		Total Utlåning inkl. leasing	
	Mdr	%	Mdr	%	Mdr	%	Mdr	%
2020	87	34	92	36	75	30	254	100
2021	87	32	103	38	81	30	272	100
2022	88	33	97	36	81	30	266	100
2023	91	34	99	37	81	30	271	100
2024	94	34	107	38	78	28	279	100

Källa: Statistiska Centralbyrån / Sveriges Riksbank

Anmärkning: I tabell 1 och 2 ingår ej utlåning och leasing till MFI (i tabell 4 och 5 ingår leasing till MFI).

STATISTIK

Tabell 3 Finansbolagens balansräkning vid utgången av de senaste fem åren
Miljoner SEK.

TILLGÅNGAR	2020	2021	2022	2023	2024
Utlåning	224 511	240 620	236 225	239 488	250 313
<i>Icke MFI</i>	193 493	212 437	209 413	213 245	221 388
Svenska icke-MFI	117 718	130 828	136 702	138 747	136 799
Finansiella företag	1 100	1 474	1 724	1 676	1 613
Icke-finansiella företag	37 338	43 913	47 138	50 568	54 159
Offentlig sektor	3 572	3 773	4 823	4 022	1 921
Hushåll inkl HIO	75 708	81 668	83 017	82 482	79 106
Utländska icke-MFI	75 778	81 609	72 711	74 497	84 589
Övriga EU-länder	50 596	50 956	54 673	58 090	65 617
Övriga utlandet	25 182	25 978	18 038	16 407	18 972
<i>MFI</i>	31 015	28 184	26 812	26 243	28 924
Svenska MFI	26 924	22 787	24 389	23 567	26 008
Utländska MFI	4 091	5 374	2 423	2 676	2 917
Övriga EU-länder	1 441	1 920	1 217	1 800	2 037
Övriga utlandet	2 650	3 454	1 205	875	880
Räntebärande värdepapper	18 747	19 323	19 685	18 771	39 781
Aktier och andelar	4 108	6 486	4 874	6 584	8 841
Derivatinstrument	34	180	13	11	5
Övriga tillgångar	69 565	69 260	66 877	67 030	63 193
SUMMA TILLGÅNGAR	316 965	335 869	327 674	331 884	362 133
Svenska kronor	214 276	226 157	225 998	228 414	245 264
Utländsk valuta	102 689	109 712	101 676	103 470	116 869
Euro och EMU-valutor	50 641	53 032	54 794	58 350	67 875
Övriga EU-valutor	14 564	15 402	13 696	14 798	15 678
Övriga utländska valutor	37 485	41 278	33 186	30 322	33 317
SKULDER och EGET KAPITAL					
In- och upplåning	235 271	254 383	250 834	254 757	277 603
<i>Icke MFI</i>	82 757	99 803	86 438	99 000	129 386
Svenska icke-MFI	52 204	59 076	46 404	51 194	60 835
Utländska icke-MFI	30 553	40 727	40 034	47 806	68 551
<i>MFI</i>	152 513	154 580	164 396	155 757	148 217
Svenska MFI	104 295	108 097	111 789	111 545	106 023
Utländska MFI	48 218	46 483	52 607	44 212	42 194
Övriga EU-länder	25 952	24 072	27 904	28 163	26 965
Övriga utlandet	22 266	22 411	24 703	16 049	15 229
Emitterade värdepapper	8 602	7 150	6 759	5 815	7 656
Certifikat	0	0	0	0	0
Obligationer	6 059	4 705	5 153	4 201	5 006
Förlagslån	2 439	2 441	1 606	1 614	2 650
Övriga emitterade värdepapper	104	4	0	0	0
Derivatinstrument	17	79	5	7	7
Övriga skulder	16 970	18 801	19 625	19 198	21 668
Eget kapital	56 106	55 456	50 452	52 107	55 198
SUMMA SKULDER	316 965	335 869	327 674	331 884	362 133
Svenska kronor	234 583	243 358	233 160	239 390	253 608
Utländsk valuta	82 382	92 510	94 514	92 494	108 525
Euro och EMU-valutor	42 603	50 438	52 468	52 269	67 127
Övriga EU-valutor	11 215	12 662	14 087	14 694	16 347
Övriga utländska valutor	28 563	29 411	27 959	25 531	25 051
*) Balanserad vinst	26 116	23 309	25 019	25 486	–
*) Årets resultat	3 850	4 652	4 604	3 023	–

Källa: Statistiska Centralbyrån / Sveriges Riksbank

MFI = monetära finansinstitut

*) Källa: Statistiska Centralbyrån / Finansinspektionen (standardrapporten).

2023 års uppgifter publiceras av SCB i slutet av maj 2024.

Tabell 4.1 Finansbolagens leasing i SEK och utländsk valuta – fördelning på objekt
Bokförda värden vid kalenderårets utgång i kvartalsstatistiken. Miljoner SEK.

År	2020	2021	2022	2023	2024
Byggnader	155	221	353	496	499
Personbilar	9 640	9 752	10 365	11 900	12 860
Andra fordon	8 490	8 613	9 111	9 752	10 290
<i>varav lätta lastbilar</i>	1 902	1 986	2 041	2 201	2 254
Övriga transportmedel	10 878	10 591	7 796	6 500	5 945
<i>varav rälsfordon</i>	10 035	9 794	7 069	6 423	5 884
<i>varav båtar och fartyg</i>	26	24	22	28	23
<i>varav luftfartyg</i>	100	79	41	13	5
<i>varav containrar</i>	716	693	664	35	33
Entreprenadmaskiner	7 062	7 638	7 721	7 733	7 668
<i>Anläggn.- & byggmaskiner</i>	6 279	6 742	6 769	6 651	6 505
<i>Jord- & skogsbruksmaskiner</i>	783	895	952	1 082	1 162
Verkstadsmaskiner	20 029	20 790	22 101	23 874	27 199
Datorer och kringutrustning	11 767	11 648	12 369	12 533	12 425
Mobiltelefoner och kommunikationsutrustning	2 287	2 549	2 276	2 188	2 023
Inredning för kontor, restaurang, hotell, butik	725	713	615	674	583
Grafisk utrustning	291	287	310	310	296
Medicinsk utrustning	1 349	1 414	1 414	1 368	1 174
Övrigt	14 365	12 987	13 928	13 815	13 368
Summa finansbolag a)	87 037	87 201	88 359	91 142	94 330
Under perioden tecknade leasingkontrakt b)	28 783	33 812	32 646	39 313	42 496

Källa: Statistiska Centralbyrån / Sveriges Riksbank

Anmärkning:

- a) De skillnader som föreligger beträffande summa leasing mellan tabell 2 och 4 beror på flera faktorer, se anmärkning under tabell 2.
b) Anskaffningsvärde för under kalenderåret inköpta objekt.

Tabell 4.2 Bankers samt MFI:s leasing – bokförda värden i SEK och utländsk valuta
Bokförda värden vid kalenderårets utgång i kvartalsstatistiken. Miljoner SEK.

År	2020	2021	2022	2023	2024
Banker	123 363	131 985	145 164	155 067	161 091
Övriga MFI	206	226	266	154	136
MFI totalt	210 606	219 412	233 789	246 363	255 557

Källa: Statistiska Centralbyrån / Sveriges Riksbank

Anmärkning:

MFI, monetära finansinstitut, består av banker, bostadsinstitut, finansbolag som är kreditmarknadsbolag och övriga MFI.

STATISTIK

Tabell 5.1 Finansbolagens leasing i SEK och utländsk valuta – fördelat på objekt

IB, anskaffningsvärde, avskrivningar/avyttringar och UB 2024. Miljoner SEK.

	1 IB	2 Anskaffn. värde	3 Summa	4 Avskrivn/ avyttring	5 Summa	6 UB	7 Skillnad
Byggnader	496	240	736	245	491	499	-8
Personbilar	11 900	5 824	17 724	4 694	13 030	12 860	170
Andra fordon	9 752	5 183	14 935	4 677	10 258	10 290	-32
Övriga transportmedel	6 500	79	6 579	695	5 884	5 945	-61
Entreprenadmaskiner	7 733	4 149	11 882	4 311	7 571	7 668	-97
Verkstadsmaskiner	23 874	16 246	40 120	7 867	32 253	27 199	5 054
Datorer & kringutrustning	12 533	7 935	20 468	8 181	12 287	12 425	-138
Mobiltelefoner & kommunikationsutrust- ning	2 188	1 257	3 445	1 439	2 006	2 023	-17
Inredning för kontor, restaurang, hotell, butik	674	368	1 042	457	585	583	2
Grafisk utrustning	310	192	502	214	288	296	-8
Medicinsk utrustning	1 368	2 985	4 353	3 159	1 194	1 174	20
Övrigt	13 815	7 701	21 516	7 765	13 751	13 368	383
Summa finansbolag	91 142	52 155	143 297	43 707	99 590	94 330	5 260
(varav utl. leasetagare)	(39 313)	(27 774)	(67 087)	(20 493)	(46 594)	(42 496)	(4 098)

Källa: Statistiska Centralbyrån / Sveriges Riksbank

Anmärkning:

Kolumn 7 är skillnaden mellan kolumn 5 och 6 och beror på att företag lämnat resp. tillkommit i den statistiska sfären. Differenser kan också förklaras av att instituten under året har klassat om objekt.

Tabell 5.2 Bankers respektive samtliga MFI:s leasing i SEK och utländsk valuta

IB, anskaffningsvärde, avskrivningar/avyttringar och UB 2024. Miljoner SEK.

	1 IB	2 Anskaffn. värde	3 Summa	4 Avskrivn/ avyttring	5 Summa	6 UB	7 Skillnad
Banker	155 067	76 840	231 907	71 693	160 214	161 091	-877
Övriga MFI	154	1	155	31	124	136	-12
MFI totalt	246 363	128 996	375 359	115 431	259 928	255 557	4 371

Källa: Statistiska Centralbyrån / Sveriges Riksbank

Anmärkning:

MFI, monetära finansinstitut, består av *banker, bostadsinstitut, finansbolag som är kreditmarknadsbolag* och *övriga MFI*.

Kolumn 7 är skillnaden mellan kolumn 5 och 6 och beror på att företag lämnat resp. tillkommit i den statistiska sfären. Differenser kan också förklaras av att instituten under året har klassat om objekt.

STATISTIK

Tabell 6.1 Finansbolagens anskaffningsvärden för leasing – fördelat på objekt, kvartal och år för 2023 och 2024

Miljoner SEK.

	2023 Kv 1	2024 Kv 1	2023 Kv 2	2024 Kv 2	2023 Kv 3	2024 Kv 3	2023 Kv 4	2024 Kv 4	Finans- bolag totalt 2023	Finans- bolag totalt 2024
Byggnader	95	19	100	26	45	84	31	111	271	240
Personbilar	1 239	1 561	1 620	1 385	1 314	1 517	1 808	1 361	5 981	5 824
Andra fordon	857	1 134	1 285	1 200	1 381	1 403	999	1 446	4 522	5 183
Övriga transport- medel	15	33	15	24	10	13	77	9	117	79
Entreprenad- maskiner	681	974	1 154	1 029	611	1 023	724	1 123	3 170	4 149
Verkstads- maskiner	1 876	8 411	2 515	2 657	1 737	2 333	2 222	2 845	8 350	16 246
Datorer etc.	1 547	1 596	1 597	1 739	1 579	2 254	1 792	2 346	6 515	7 935
Mobiltelefoner etc	412	156	495	122	337	148	405	831	1 649	1 257
Inredn. f. kontor/ hotell/rest./butik	62	85	88	92	52	100	44	91	246	368
Grafisk utrustning	19	24	35	36	25	62	39	70	118	192
Medicinsk utr.	83	112	99	48	122	1 408	84	1 417	388	2 985
Övrigt	1 224	1 475	1 416	1 435	1020	2 389	1 152	2 402	4 812	7 701
Finansbolag totalt per kvartal	8 109	15 580	10 418	9 790	8 232	12 733	9 380	14 052	36 139	52 155
(varav utländska leasetagare)	3 240	8 911	4 452	3 620	3 101	7 022	3 757	8 221	14 550	27 774

Källa: Statistiska Centralbyrån / Sveriges Riksbank

**Tabell 6.2 Bankers respektive samtliga MFI:s anskaffningsvärden för leasing
Kvartal och år för 2023 och 2024**

Miljoner SEK.

	2023 Kv 1	2024 Kv 1	2023 Kv 2	2024 Kv 2	2023 Kv 3	2024 Kv 3	2023 Kv 4	2024 Kv 4	Totalt 2023	Totalt 2024
Banker	17 738	18 035	20 047	19 367	17 881	16 982	21 975	22 456	77 641	76 840
Övriga MFI	0	1	-1	0	-1	0	-2	0	-4	1
MFI totalt	25 847	33 616	30 464	29 157	26 112	29 715	31 353	36 508	113 776	128 996

Källa: Statistiska Centralbyrån / Sveriges Riksbank

Anmärkning:

MFI, monetära finansinstitut, består av *banker, bostadsinstitut, finansbolag som är kreditmarknadsbolag* och *övriga MFI*.

STATISTIK

Tabell 7 Finansbolagens finanstjänster – fördelning på kreditformer

Krediter till svensk allmänhet och utlandet i SEK och utländsk valuta.
Utestående belopp vid kalenderårets slut. Miljoner SEK.

	2020	2021	2022	2023	2024
Utlåning totalt, (disponerat belopp)	193 496	212 437	209 413	213 245	221 388
<i>varav</i>					
• <i>Factoringkrediter</i>	13 176	17 042	16 485	16 030	13 412
• <i>Avbetalningskrediter</i>	50 286	54 154	50 105	48 575	46 712
• <i>Kontraktskrediter</i>	9 723	13 742	8 309	5 095	4 906
• <i>Reverskrediter</i>	24 620	26 010	29 567	34 605	34 651
• <i>Övriga krediter</i>	95 691	101 203	104 948	108 941	121 707
<i>varav</i>					
<i>Betal- och kredit- kortsfordringar</i>	23 294	22 658	21 111	20 853	25 919
<i>varav</i>					
- <i>Betalkort</i>	(5 452)	(6 162)	(6 621)	(5 285)	(5 959)
- <i>Kreditkort</i>	(17 843)	(16 496)	(14 490)	(15 568)	(19 960)

Källa: Statistiska Centralbyrån / Sveriges Riksbank

Anmärkning:

Övriga krediter innehåller betal- och kreditkortsfordringar.

FINANSBOLAGEN

Drottninggatan 32, 11 tr, 111 51 Stockholm • Telefon: 08-660 68 90
E-post: info@finansbolagen.se • www.finansbolagen.se